

 Europees beleid

NIEUWBOUW EN RENOVATIE WONINGEN

VERSIE 1

EU Taxonomie leidraad

Dutch
Green Building
Council

[DGBC.nl](https://www.dgbc.nl)

Auteurs

Dutch Green Building Council (DGBC)

Anna Verbrugge

Thomas Heye

Vormgeving

Bodhi Lepelaar

Anouk Freriks

Foto voorpagina

Rudmer Zwerver/Shutterstock.com

Publicatiedatum

Februari 2025

Juridische disclaimer

Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend. Dutch Green Building Council (DGBC) is niet aansprakelijk voor geleden verlies, schade of kosten die voortvloeien uit of in verband staan met de informatie in dit document. Het vertrouwen op dit document is geheel voor eigen risico van de ontvanger. Hoewel wij van mening zijn dat de informatie en meningen gegeven door DGBC deugdelijk zijn, moeten alle partijen vertrouwen op hun eigen deskundigheid en beoordelingsvermogen wanneer zij er gebruik van maken. Desalniettemin streven wij ernaar de integriteit van dit document te beschermen en verwelkomen wij alle feedback om onze aanpak verder te verbeteren.

INHOUDSOPGAVE

1	INTRODUCTIE	5
1.1	Wat is de EU Taxonomie?	5
1.2	Wie is Dutch Green Building Council (DGBC)?	7
1.3	Welke EU Taxonomie leidraden zijn er?	8
1.4	Borging kwaliteit	9
1.5	Begrippenlijst	10
1.6	Disclaimer	10
2	TOEPASSING	11
2.1	Scope en projecteisen	11
2.2	Leeswijzer	12
2.3	Dekking in BREEAM-NL	13
3	EU TAXONOMIE VEREISTEN EN SCORE	15
3.1	Vereisten bewijsvoering	15
3.2	Verder verduurzamen met BREEAM-NL	15
4	AAN DE SLAG IN DE ASSESSMENTTOOL	16
5	CONTROLE EN EU TAXONOMIE VERKLARING	17
5.1	Controle door een BREEAM-NL Assessor	17
5.2	Dekking criteria in wet- en regelgeving	17
5.3	EU Taxonomie verklaring	17
6	SUBSTANTIËLE BIJDRAGE KLIMAATDOELN	19
6.1	Substantiële bijdrage Klimaatdoel - Klimaatmitigatie	20
6.1.1	Criterium 1 – Energieprestatie	20
6.1.2	Criterium 2 – Luchtdichtheid en thermische integriteit	22
6.1.3	Criterium 3 - Materialen met een lage milieu-impact	24
6.2	Substantiële bijdrage Klimaatdoel 2 - Klimaatadaptatie	25
6.2.1	Criteria 1 t/m 4 – Klimaatadaptatie	25
6.3	Substantiële bijdrage Klimaatdoel 4 - Circulaire economie	26
6.3.1	Criterium 1 – Afvalmanagement op de bouwplaats	26
6.3.2	Criterium 2 - Materialen met een lage milieu-impact	30
6.3.3	Criterium 3 – Circulaire principes	31
6.3.4	Criterium 4 – Geen primaire grondstoffen	33
6.3.5	Criterium 5 – Openbaar gebouwspaspoort	35
7	SIGNIFICANTE SCHADE VOORKOMEN (DNSH)	37
7.1	Geen significante schade Klimaatdoel 1 – Functie gebouw	38
7.2	Geen significante schade Klimaatdoel 1 – Energieprestatie	39
7.3	Geen significante schade Klimaatdoel 2 – Klimaatadaptatie	41
7.4	Geen significante schade Klimaatdoel 3 – Milieu-impact van de bouwplaats	42

7.5	Geen significante schade Klimaatdoel 4 – Afvalmanagement op de bouwplaats	43
7.6	Geen significante schade Klimaatdoel 4 – Circulaire principes	47
7.7	Geen significante schade Klimaatdoel 5 – Interne luchtkwaliteit	49
7.8	Geen significante schade Klimaatdoel 5 – Verantwoorde bouwplaats	53
7.9	Geen significante schade Klimaatdoel 6 – Milieueffectbeoordeling	56
7.10	Geen significante schade Klimaatdoel 6 – Hergebruik van land	57

1 INTRODUCTIE

Met de komst van de EU Taxonomie is er behoefte ontstaan om projecten te toetsen aan de technische eisen die daarin zijn opgenomen. Onafhankelijke toetsing van een project biedt partijen meerwaarde en zekerheid. Met deze leidraad geeft Dutch Green Building Council (DGBC) inzicht in de manier waarop partijen aantoonbaar aan de eisen van de EU Taxonomie kunnen voldoen. Dit kan onafhankelijk worden geborgd middels het BREEAM-NL certificeringsproces.

1.1 Wat is de EU Taxonomie?

Wat, hoe, waar... EU Taxonomie?

De EU Taxonomie is een systeem dat de duurzaamheid van economische activiteiten van bedrijven beoordeelt, zoals kopen, verhuren en produceren. Zo stelt de EU Taxonomie duurzaamheidseisen aan nieuwbouw en renovatieprojecten en aan de bestaande bouw, om de financiële investering hierin als 'groen' te kunnen bestempelen. Grotere bedrijven en financiële instellingen moeten rapporteren over deze eisen en dat openbaar maken. Zo kunnen investeerders bewust(er) kiezen voor werkelijk duurzame fondsen. De EU Taxonomie beslaat de volle breedte van de economie: van landbouw tot de energiesector en de industrie. De bouw- en vastgoedsector is ook onderdeel van de EU Taxonomie.

De EU Taxonomie komt voort uit de Europese Green Deal, en is in 2019 in het leven geroepen om een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstellingen voor 2030 en 2050. De EU Taxonomie is daarbij één van de instrumenten die zich richt op de verduurzaming van investeringen en transparantie. Zo moeten verplichte openbare rapportages ervoor zorgen dat kapitaal naar meer werkelijk groene investeringen stroomt. De transparante rapportages gaan daarnaast greenwashing tegen.

Welke partijen moeten rapporteren?

Wanneer een partij onder één van onderstaande groepen valt, is deze verplicht te rapporteren over de EU Taxonomie.

- Bedrijven die ten minste aan twee van de volgende drie criteria voldoet; meer dan 250 medewerkers, 25 miljoen euro op de balans en netto-inkomsten van minimaal 50 miljoen euro. Dit is in lijn met de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Beursgenoteerde-bedrijven die eerder onder de Non-Financial Reporting Directive (NFRD) vielen en actief zijn in de EU moeten ook grotendeels per 1 januari 2024 rapporteren.
- Financiële marktpartijen die onder de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) vallen. Denk aan banken, verzekeraars en vastgoedbeleggers. Hierbij gaat het alleen om de partijen die financiële producten in de EU aanbieden die over duurzame eigenschappen beschikken. Deze producten worden onder de SFDR geclassificeerd in artikel 8 (lichtgroen) en artikel 9 (donkergroen).

Dit betekent dat naast grote institutionele en particuliere beleggers, en grote (beursgenoteerde) vastgoedbedrijven, ook financiers van commercieel vastgoed, woningcorporaties en hypotheekverstrekkers onder de verplichting zullen vallen. MKB-bedrijven of niet-financiële instellingen zijn nog niet verplicht te rapporteren, maar staan er vrij in om vrijwillig wel te rapporteren.

Wat houdt de verplichting in?

Partijen zijn verplicht aan te geven welke activiteiten van hun bedrijfsvoering wel en niet duurzaam zijn. Bij een activiteit kan het gaan om nieuwbouw, maar ook om renovatie of het beheer van een gebouw. Partijen die rapporteren zijn niet verplicht volledig te voldoen aan de EU Taxonomie. Een partij kan ook niet voldoen, maar dit zal dan zichtbaar worden. Het uitgangspunt is dus transparantie, waarbij financiers en stakeholders – denk aan gebouwgebruikers – bewustere kunnen besluiten of zij met een partij in zee gaan.

Welk hoofdstuk dekt de bouw- en vastgoedsector?

Hoofdstuk 7 gaat in op de eisen voor de bouw- en vastgoedsector. Daarbij zijn er 7 activiteiten waarover kan worden gerapporteerd.

1. Bouw van nieuwe gebouwen
2. Renovatie van bestaande gebouwen
3. Installatie, onderhoud en reparatie van energie-efficiënte uitrusting (zoals isolatie, energie-efficiënte verlichting en installaties)
4. Installatie, onderhoud en reparatie van oplaadstations voor elektrische voertuigen in gebouwen (en parkeerplaatsen verbonden aan gebouwen)
5. Installatie, onderhoud en reparatie van instrumenten en apparaten voor het meten, regelen en controleren van de energieprestaties van gebouwen
6. Installatie, onderhoud en reparatie van technologieën op het gebied van hernieuwbare energie
7. Verwerving en eigendom van gebouwen

Deze vormen ook direct de paragrafen van de EU Taxonomie, die lopen van paragraaf 7.1 t/m 7.7. Wanneer een projectontwikkelaar investeert in een nieuwbouwontwikkeling, zal deze partij moeten rapporteren over paragraaf 7.1. Een belegger of eigenaar van een gebouw moet daarentegen rapporteren over paragraaf 7.7.

Wat zijn de vereisten om een investering als ‘groen’ te bestempelen?

In de paragrafen zijn eisen opgenomen om de economische activiteit, zoals nieuwbouw of de aankoop van een gebouw, als ‘groen’ te kunnen beschouwen en benoemen. Deze eisen zijn verdeeld over drie onderdelen, die samen een zogeheten drietrapsraket vormen, en die allen moeten worden behaald om de activiteit als ‘groen’ te kunnen beschouwen.

1. Allereerst zijn er eisen om een significante bijdrage te leveren aan één klimaatdoel. Voor de bouw- en vastgoedsector zijn 3 klimaatdoelen vastgesteld: klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en de transitie naar een circulaire economie. Kies hier er ten minste één van.
2. Vervolgens zijn er eisen om significante schade aan andere klimaatdoelen te voorkomen. Als er een substantiële bijdrage wordt geleverd aan bijvoorbeeld klimaatmitigatie, mag aanvullend geen significante schade worden toegebracht aan andere klimaatdoelen waaronder klimaatadaptatie, water, en biodiversiteit en ecosystemen.
3. Tot slot zijn er eisen, ook wel sociale kaders, waaraan een partij moet voldoen om de mensen- en arbeidsrechten in de waardeketen te beschermen en borgen. Deze eisen staan ook wel bekend als de Minimum Safeguards.

Hierbij staat het een partij vrij om te kiezen aan welk van de 3 klimaatdoelen het een substantiële bijdrage levert. Meer mag uiteraard ook, maar één volstaat. Vervolgens dient de economische activiteit geen significante schade toe te brengen aan overige klimaatdoelen, en het bedrijf – dat de investering doet – te voldoen aan de Minimum Safeguards die door de Europese Commissie zijn vastgelegd.

Redenen om te voldoen aan de EU Taxonomie

Er zijn een aantal redenen om te rapporteren over, dan wel te voldoen, aan de EU Taxonomie:

- Om in aanmerking te komen voor groene financieringsvormen
- Om bekend te staan als groen bedrijf en je te onderscheiden in de markt
- Om bekend te staan als onderdeel van een groen fonds of investering
- Om je voor te bereiden op toekomstige behoeften en vragen in de markt

Uiteindelijk raakt de EU Taxonomie de gehele markt en keten. Wat het betekent voor een projectontwikkelaar, bouwer, leverancier en producent staat hieronder omschreven.

Projectontwikkelaar

Projectontwikkelaars zullen vanuit banken en investeerders de vraag krijgen of het gebouw na oplevering (van nieuwbouw of renovatie) voldoet aan de EU Taxonomie. De verwachting is dat dit ook invloed zal hebben op groene financiering.

Bouwbedrijf

Beursgenoteerde bouwbedrijven zijn verplicht te rapporteren onder de CSRD. De komende jaren zullen steeds meer bedrijven verplicht worden te rapporteren. Daarnaast zullen bouwbedrijven indirect als onderaannemer of toeleverancier de vraag krijgen van hun opdrachtgever en/of investeerder in hoeverre zij in lijn zijn met de EU Taxonomie, omdat zij deel zijn van de keten en/of portefeuille van partijen die moeten rapporteren.

Leverancier en producent

De meeste leveranciers en producenten zijn (nog) niet verplicht te rapporteren, maar zijn wel een partner in de keten waar partijen die wel moeten rapporteren afhankelijk van zijn. De bedrijfsvoering en het inkoopbeleid van leveranciers en producenten kan door partijen met rapportageverplichting onder de loep worden genomen om te voldoen aan de EU Taxonomie. Ook voor leveranciers en producenten is het daarom waardevol om zich te verdiepen in de EU Taxonomie.

1.2 Wie is Dutch Green Building Council (DGBC)?

Dutch Green Building Council (DGBC) is ontstaan vanuit een behoefte van de markt. Rond de eeuwwisseling beweerde elke maand een andere partij het meest duurzame gebouw te hebben opgeleverd. Waar de éne partij focuste op het onderwerp energie, legde de andere partij weer de focus op ecologie of waterverbruik. Uit een behoefte aan duidelijkheid en een gemeenschappelijke taal voor duurzame gebouwen werd in 2008 Stichting Dutch Green Building Council opgericht en kreeg het ook een ANBI-status. Door de jaren heen is de missie altijd gelijk gebleven: de gebouwde omgeving in hoog tempo toekomstbestendig maken.

Met ruim 400 partners vormt DGBC de grootste en meest brede beweging voor het verduurzamen van de gebouwde omgeving in Nederland. Grote bouwers en beleggers, maar ook MKB's, overheden, banken en accountants zijn onderdeel van de achterban. Naast BREEAM-NL ontwikkelt DGBC standaarden met en voor de markt. Dit doet DGBC met een aantal specialistische programma's en projecten op het gebied van Paris Proof, klimaatadaptatie, circulariteit, biodiversiteit en sociale duurzaamheid. Hierbij is er nauwe afstemming met de overheid en brancheorganisaties om te werken aan een eenduidige taal en harmonisatie met nationale en Europese wet- en regelgeving. DGBC brengt organisaties met elkaar in contact en stimuleert samenwerking. De website wordt gebruikt als kennisplatform, waar kennis en innovaties van zowel DGBC als partners worden gedeeld.

DGBC is onderdeel van een wereldwijd netwerk: World Green Building Council. Met als doel: de kennis over EU-beleid en nieuwe initiatieven op peil houden, dit verwerken in de programma's en BREEAM-NL beoordelingsrichtlijnen internationaal harmoniseren waar mogelijk, zodat de markt hier verder mee aan de slag kan. Vice versa neemt DGBC de input vanuit de markt mee richting haar internationale netwerk en bijvoorbeeld Brussel, om eenduidige wet- en regelgeving te stimuleren en harmonisering te stimuleren – om zo de markt in staat te stellen zich te focussen op echte verduurzaming.

1.3 Welke EU Taxonomie leidraden zijn er?

Wat biedt de leidraad?

De EU Taxonomie leidraad kan los worden gebruikt, en als verlengd document worden beschouwd naast de BREEAM-NL beoordelingsrichtlijn. De volgende BREEAM-NL beoordelingsrichtlijnen kennen een dergelijke leidraad:

- BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Utiliteitsbouw
- BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen
- BREEAM-NL In-Use Utiliteitsbouw
- BREEAM-NL In-Use Woningen

De leidraad laat zien welke onderdelen – criteria – moeten worden behaald om in lijn te zijn met de EU Taxonomie. Deze onderdelen komen ook terug in BREEAM-NL. Door het document en de beoordelingsrichtlijn hand in hand te gebruiken en naast elkaar te leggen, kunnen minimale vereisten en prioriteiten beter worden gesteld en in kaart worden gebracht wat nodig is voor de EU Taxonomie. Daarna kan een project eventueel zijn/haar BREEAM-NL ambitie bepalen en afhankelijk van deze ambitie gaan voor een hogere score en verdere verduurzaming.

Welke beoordelingsrichtlijn kan ik erbij pakken?

Elke beoordelingsrichtlijn kent een eigen scope en daarmee een eigen dekking van de EU Taxonomie. Hieronder is te zien welke paragrafen worden gedekt door welke BREEAM-NL beoordelingsrichtlijn.

Tabel 1. BREEAM-NL Beoordelingsrichtlijnen en relevante paragrafen uit de EU Taxonomie

Beoordelingsrichtlijn	Dekking EU Taxonomie
BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Utiliteitsbouw V6.1.1	Paragraaf 7.1 Nieuwbouw van gebouwen Paragraaf 7.2 Renovatie van gebouwen Paragraaf 7.7 Eigendom en verwerving van gebouwen
BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023	Paragraaf 7.1 Nieuwbouw van gebouwen Paragraaf 7.2 Renovatie van gebouwen Paragraaf 7.7 Eigendom en verwerving van gebouwen
BREEAM-NL In-Use Utiliteitsbouw V6.1.1	Paragraaf 7.7 Eigendom en verwerving van gebouwen
BREEAM-NL In-Use Woningen V6.1.1	Paragraaf 7.7 Eigendom en verwerving van gebouwen

Hoe zit dat met Paragraaf 7.7 bij Nieuwbouw en Renovatie?

In principe hoeft een opdrachtgever die in lijn wil zijn met de EU Taxonomie voor BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Utiliteitsbouw enkel te rapporteren over de nieuwbouw en/of renovatie. Ofwel; paragraaf 7.1 en/of 7.2 van de EU Taxonomie. De opdrachtgever investeert immers in een nieuwbouw ontwikkeling of renovatie. Maar kan het voorkomen dat het gebouw na de nieuwbouw of renovatie wordt verkocht aan een nieuwe eigenaar. Deze nieuwe eigenaar verwerft het gebouw en valt daarmee voor de rapportage onder paragraaf 7.7 van de EU Taxonomie. Deze nieuwe eigenaar kan zich afvragen of die meteen voldoet aan de EU Taxonomie voor paragraaf 7.7 als het gebouw beschikt over een BREEAM-NL certificaat of een EU Taxonomie-verklaring.

Tabel 2 laat zien hoe de criteria van Paragraaf 7.1 en 7.2 zich met Paragraaf 7.7 verhouden. Hieruit wordt duidelijk dat wanneer er wordt voldaan aan de eisen van 7.1 ofwel 7.2 voor woningen er automatisch ook wordt voldaan aan de eisen

voor 7.7, daar waar de eisen voor nieuwbouw en renovatie strikter zijn. Wanneer er dus bij woningen wordt voldaan aan alle criteria voor Paragraaf 7.1 en/of 7.2, kan er met vertrouwen worden gesteld dat er ook is voldaan aan de criteria voor Paragraaf 7.7.

Tabel 2. Hoe verhoudt paragraaf 7.7 zich tot paragraaf 7.1 en 7.2 (zie voor de volledige tekst de EU Taxonomie handreiking)

Onderwerpen paragraaf 7.7	Criteria paragraaf 7.7	Criteria paragraaf 7.1	Criteria paragraaf 7.2
Klimaatdoel 1 – Klimaatmitigatie Energieprestatie - substantiële bijdrage	Voldoen aan energielabel A	10% beter dan BENG	Vermindering primaire energie met 30%
Klimaatdoel 1 – Klimaatmitigatie Gebouwautomatisering en -controle systeem (GACS) - substantiële bijdrage	N.v.t. voor woningen	-	-
Klimaatdoel 2 – Klimaatadaptatie - substantiële bijdrage	Aanhangsel A – adaptatieoplossingen - direct toegepast	Aanhangsel A – adaptatieoplossingen - direct toegepast bij oplevering	Aanhangsel A – adaptatieoplossingen - direct toegepast bij oplevering
Klimaatadaptatie - geen significante schade	Aanhangsel A – adaptatieoplossingen - binnen 5 jaar	Aanhangsel A – adaptatieoplossingen - binnen 5 jaar	Aanhangsel A – adaptatieoplossingen - binnen 5 jaar
Functie gebouw - geen significante schade	Het gebouw is niet bestemd voor delving, opslag, vervoer of productie van fossiele brandstoffen	Het gebouw is niet bestemd voor delving, opslag, vervoer of productie van fossiele brandstoffen	Het gebouw is niet bestemd voor delving, opslag, vervoer of productie van fossiele brandstoffen
Energieprestatie - geen significante schade	Voldoen aan BENG of energielabel C	Voldoen aan BENG	-

1.4 Borging kwaliteit

Een project wordt met BREEAM-NL beoordeeld aan de hand van een betrouwbaar en onafhankelijk certificeringssysteem. BREEAM-NL valt onder de Code for a Sustainable Built Environment (CSBE). Deze code is ontwikkeld door BRE, de moederorganisatie van BREEAM-NL. De code bevat eisen waaraan een nationale schemabeheerder zoals DGBC moet voldoen om de naam BREEAM te mogen voeren. Zo blijft de kwaliteit van het certificeringssysteem en de waarde van het certificaat gewaarborgd. BRE is geaccrediteerd door UKAS (United Kingdom Accreditation Service), een erkende nationale accreditatie-instantie die bevoegdheid kan toekennen aan organisaties die certificeren. Meer over de controle en certificering is te vinden in hoofdstuk 5.

De BREEAM-NL beoordelingsrichtlijnen en EU Taxonomie leidraden worden om de zoveel tijd herzien. Zo worden de BREEAM-NL beoordelingsrichtlijnen modulair geüpdatet, waarbij het streven is om maximaal 10% van het bestaande schema aan te passen. Dit bevordert de relevantie en kwaliteit van de beoordelingsrichtlijnen. Tussentijds kunnen ook

interpretaties en hulpteksten worden toegevoegd aan de beoordelingsrichtlijn om de criteria beter passend te maken en/of te verduidelijken. Parallel hieraan kan ook de EU Taxonomie om de 3 jaar worden herzien. Tijdslijnwijs kan dit per 1 januari 2025, 1 januari 2028 etc. Om de relevantie van de EU Taxonomie leidraden te behouden, wordt bij een herziening van de EU Taxonomie of BREEAM-NL beoordelingsrichtlijn daarom ook de EU Taxonomie leidraad weer tegen het licht gehouden. Het is dus een levend document, waarbij afstemming plaatsvindt waar en wanneer nodig. De input kan komen vanuit de EU Taxonomie, de BREEAM-NL beoordelingsrichtlijn en/of vanuit feedback van de gebruikers van dit document.

1.5 Begrippenlijst

In de BREEAM-NL beoordelingsrichtlijn komt een begrippenlijst voor. Hieronder een aantal begrippen uit deze lijst die in dit document ook regelmatig terugkomen.

DGBC	Dutch Green Building Council
BREEAM-NL Assessor	Gekwalificeerde beoordelaar van BREEAM-NL, werkzaam voor een erkende organisatie (Licensed Organisation)
BREEAM-NL Expert	Gekwalificeerde procesmanager en BREEAM-NL deskundige
Assessmenttool	BREEAM-NL softwaretool waarmee gebouwen worden geregistreerd voor beoordeling en waarmee het totale beoordelingsrapport (assessmentrapport) wordt samengesteld. Uitsluitend via de Assessmenttool geregistreerde objecten en rapporteren worden door DGBC behandeld

1.6 Disclaimer

De EU Taxonomie leidraad betreft geen juridisch document of advies en de opstellers ervan behouden zich alle rechten voor. Dit document is opgesteld voor informatieve doeleinden en is bedoeld als ondersteunend document met de beste huidige inzichten en handvatten uit BREEAM-NL en de Nederlandse bouw- en vastgoedsector. De BREEAM-NL beoordelingsrichtlijn prevaleert daarbij ten alle tijden boven dit document.

De informatie in dit document is gebaseerd op de informatie beschikbaar op de datum van uitbrengen. De inhoud van dit document kan aan verandering onderhevig zijn door aanvullende regelgeving, updates en/of aanvullingen vanuit de EU, de Nederlandse wetgever en/of BREEAM-NL, dan wel door gewijzigde inzichten in de Nederlandse bouw- en vastgoedsector. De opstellers hebben geen verplichting om gebruikers van deze handreiking te informeren over dergelijke veranderingen.

Geen van de partijen die betrokken zijn bij de totstandkoming van dit document aanvaardt enige aansprakelijkheid of verantwoordelijkheid tegenover de gebruiker(s) of derden voor de nauwkeurigheid en volledigheid van de informatie in dit document en/of de gevolgen van het gebruikmaken ervan. Hoewel de informatie in dit document met de grootste zorgvuldigheid is samengesteld en correct wordt geacht, wordt alle hierin uiteengezette informatie ter beschikking gesteld zonder enige vorm van aansprakelijkheid of garantie van de opstellers, expliciet of impliciet, inclusief maar niet beperkt tot garanties van de juistheid of volledigheid van de informatie of de geschiktheid van de informatie voor een bepaald doel. Er kunnen derhalve geen rechten aan dit document worden ontleend.

Op dit document is CC BY 3.0 NL van toepassing – Dutch Green Building Council.

2 TOEPASSING

2.1 Scope en projecteisen

Scope van de leidraad

De leidraad sluit specifiek aan bij de BREEAM-NL beoordelingsrichtlijn Nieuwbouw en Renovatie Utiliteitsbouw en dekt de paragrafen 7.1 en 7.2 van de EU Taxonomie. De criteria die terugkomen in dit document zijn ingestoken op paragraaf 7.1, nieuwbouw. Deze criteria zijn ambitieuzer en omvattender dan die voor paragraaf 7.2, renovatie. Je kan dus stellen dat je met deze criteria automatisch ook voldoet aan paragraaf 7.2. Ook wordt er grotendeels voldaan aan de criteria van paragraaf 7.7, zoals eerder terug te lezen in 1.3.

Minimale vereisten

Om in lijn te zijn met de EU Taxonomie, zijn er een aantal specifieke projecteisen:

- Het project moet voldoen aan de minimale vereisten die BREEAM-NL stelt. Deze minimale vereisten zijn vermeld in paragraaf 3.2 van de beoordelingsrichtlijn. Tabel 3 geeft een overzicht aan welke criteria binnen welke credits er minimaal voldaan moet worden.

Tabel 3. Minimale vereisten

Credit	Antwoordoptie
MAN 03	Antwoordoptie A
MAN 04	Antwoordoptie A
ENE 01	Antwoordoptie A, B en C
MAT 01	Antwoordoptie A
WST 05	Antwoordoptie A
LE 02	Antwoordoptie A
POL 02	Antwoordoptie A

- Het project moet het gehele certificeringsproces doorlopen hebben, inclusief controle door de BREEAM-NL Assessor en Quality Assurance van DGBC. Er hoeft geen kwalificatie behaald te worden. Een project kan uiteindelijk dus ook een Unqualified-score halen en daardoor geen BREEAM-NL certificaat behalen, maar wel in lijn zijn met de EU Taxonomie. Zolang er maar is voldaan aan de minimale vereisten, de verantwoordingen die zijn uitgewerkt correct en volledig zijn en het certificeringsproces is afgerond.

BREEAM-NL stelt daarnaast een aantal eisen aan de scope van beoordeling. Zie hiervoor paragraaf 2.2. In paragraaf 2.3 wordt aanvullend uitgelegd hoe om te gaan met uitbreidings-, transformatie- en ingrijpende renovatieprojecten. Mede goed om te weten; wanneer een project gedeeltelijk nieuwbouw en gedeeltelijk renovatie uitvoert, zou het kunnen dat een deel van het gebouw aan de eisen van nieuwbouw moet voldoen en een deel aan de eisen van renovatie voor de EU Taxonomie. BREEAM-NL is bewust ingestoken op de eisen van nieuwbouw van de EU Taxonomie. Deze eisen zijn ambitieuzer, en dekken daarmee direct de eisen voor een renovatie. Wanneer er dus wordt voldaan aan de criteria in dit document, kan er met vertrouwen gesteld worden dat het project aan de milieucriteria voldoet voor zowel nieuwbouw als renovatie.

2.2 Leeswijzer

Hoe kan ik de leidraad het best lezen?

Deze leidraad kan gebruikt worden door partijen die aan de hand van BREEAM-NL willen voldoen aan en/of rapporteren over de EU Taxonomie. Dit document is opgebouwd vanuit het perspectief van de EU Taxonomie. Hierbij horen onderstaande keuzes en stappen:

1. Maak een keuze aan welk klimaatdoel je een substantiële bijdrage wilt/moet leveren voor de EU Taxonomie. Voor de bouw- en vastgoedsector zijn drie klimaatdoelen vastgesteld; klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en de transitie naar een circulaire economie. Kies hier ten minste één van. Ga vervolgens naar het hoofdstuk dat hierop ingaat en kijk aan welke criteria je moet voldoen om deze bijdrage te borgen.
2. Kijk vervolgens aan het eind van dit document wat nodig is om een significante schade aan andere klimaatdoelen te voorkomen. Wanneer er zo een significante bijdrage geleverd wordt aan klimaatmitigatie, mag er aanvullend geen significant schade worden toegebracht aan alle andere klimaatdoelen. In onderstaande tabel is te zien welke criteria bij elk klimaatdoel van toepassing zijn en meegenomen moeten worden om te borgen dat er geen significante schade wordt aangericht aan de overige klimaatdoelen.
3. Wees ervan bewust dat de sociale kaders waaraan een partij moet voldoen, de minimum safeguards, niet gedekt worden in dit document en ook niet in de BREEAM-NL beoordelingsrichtlijn. Dit moet aanvullend worden aangetoond.

Tabel 4. Leeswijzer van leidraad per stap en klimaatdoel

Stap	Klimaatdoel 1 Klimaatmitigatie	Klimaatdoel 2 Klimaatadaptatie	Klimaatdoel 4 Circulaire economie
1.	Voldoe aan de criteria voor substantiële bijdrage	Voldoe aan de criteria voor substantiële bijdrage	Voldoe aan de criteria voor substantiële bijdrage
2.	Voldoe aan de volgende criteria om significante schade te voorkomen:	Voldoe aan de volgende criteria om significante schade te voorkomen:	Voldoe aan de volgende criteria om significante schade te voorkomen:
	-	Criterium bij klimaatdoel 1 – Functie gebouw	-
	-	Criterium bij klimaatdoel 1 – Energieprestatie	-
	Criterium bij klimaatdoel 2 – Klimaatadaptatie	-	Criterium bij klimaatdoel 2 – Klimaatadaptatie
	Criterium bij klimaatdoel 3 – Milieupact van de bouwplaats	Criterium bij klimaatdoel 3 – Milieupact van de bouwplaats	Criterium bij klimaatdoel 3 – Milieupact van de bouwplaats
	Criterium bij klimaatdoel 4 – Afvalmanagement op de bouwplaats	Criterium bij klimaatdoel 4 – Afvalmanagement op de bouwplaats	-
	Criterium bij klimaatdoel 4 – Circulaire principes	Criterium bij klimaatdoel 4 – Circulaire principes	-

	criterium bij klimaatdoel 5 – Interne luchtkwaliteit	criterium bij klimaatdoel 5 – Interne luchtkwaliteit	criterium bij klimaatdoel 5 – Interne luchtkwaliteit
	criterium bij klimaatdoel 5 – Verantwoorde bouwplaats	criterium bij klimaatdoel 5 – Verantwoorde bouwplaats	criterium bij klimaatdoel 5 – Verantwoorde bouwplaats
	criterium bij klimaatdoel 6 – Milieueffectbeoordeling	criterium bij klimaatdoel 6 – Milieueffectbeoordeling	criterium bij klimaatdoel 6 – Milieueffectbeoordeling
	criterium bij klimaatdoel 6 – Hergebruik van land	criterium bij klimaatdoel 6 – Hergebruik van land	criterium bij klimaatdoel 6 – Hergebruik van land
3.	<i>Niet gedekt in dit document</i>	<i>Niet gedekt in dit document</i>	<i>Niet gedekt in dit document</i>

2.3 Dekking in BREEAM-NL

De volgende tabel laat zien in welke credits van BREEAM-NL de criteria van de EU Taxonomie terugkomen, uitgesplitst voor de verschillende klimaatdoelen. De genummerde criteria zijn criteria om een substantiële bijdrage te leveren aan het klimaatdoel. Criteria aangeduid met (-) zijn de criteria om een significante schade te voorkomen aan andere klimaatdoelen. Zoals te zien, is voor deze criteria een grote mate van overlap tussen de klimaatdoelen.

Tabel 5. EU Taxonomie criteria en BREEAM-credits

Criteria	Klimaatdoel 1 Klimaatmitigatie	Klimaatdoel 2 Klimaatadaptatie	Klimaatdoel 4 Circulaire economie
1.	ENE 01, antwoordoptie D	WST 05, antwoordoptie B	WST 01, antwoordoptie A en C
2.	MAN 04, antwoordoptie C		MAT 02, antwoordoptie F
3.	MAT 02, antwoordoptie F		MAT 07, antwoordoptie A en/of WST 06, antwoordoptie A
4.			MAT 01, antwoordoptie J
5.			MAT 07, antwoordoptie C en D
-	WST 05, antwoordoptie B		WST 05, antwoordoptie B
-		Projectgegevens	Projectgegevens
-		ENE 01, antwoordoptie D	ENE 01, antwoordoptie D
-	MAN 03, antwoordoptie G	MAN 03, antwoordoptie G	MAN 03, antwoordoptie G
-	WST 01, antwoordoptie A en B	WST 01, antwoordoptie A en B	
-	MAT 07, antwoordoptie A en/of WST 06, antwoordoptie A	MAT 07, antwoordoptie A en/of WST 06, antwoordoptie A	
-	HEA 03, antwoordoptie D	HEA 03, antwoordoptie D	HEA 03, antwoordoptie D

-	MAN 03, antwoordoptie B	MAN 03, antwoordoptie B	MAN 03, antwoordoptie B
-	LE 01, antwoordoptie E	LE 01, antwoordoptie E	LE 01, antwoordoptie E
-	LE 01, antwoordoptie B	LE 01, antwoordoptie B	LE 01, antwoordoptie B

3 EU TAXONOMIE VEREISTEN EN SCORE

3.1 Vereisten bewijsvoering

De bewijsvoering moet betrouwbaar, consistent en verifieerbaar zijn. Dit is in lijn met BREEAM-NL, zie hiervoor ook hoofdstuk 4 van de beoordelingsrichtlijn. Voor de EU Taxonomie is er, ten opzichte van BREEAM-NL, echter minder ruimte in de bewijsvoering. Aan BREEAM-NL projecten wordt waar mogelijk ruimte gegeven om zelf een inschatting te maken welke bewijsstukken nodig zijn om een criterium correct en volledig aan te tonen. In de EU Taxonomie is deze ruimte meer gelimiteerd door de regelgeving. Zo kan bij criteria duidelijk vermeld staan wanneer er een contract of bijvoorbeeld specificaties verwacht worden of wanneer de bewijsstukken volgens een bepaald format aangeleverd moeten worden. Daarnaast is er voor de EU Taxonomie geen ruimte tussen het ontwerp en de oplevering. De EU Taxonomie gaat uit van de oplevering, en alle bewijsstukken moeten dan aanwezig zijn. In dit document is de bewijsvoering daarom ten opzichte van de beoordelingsrichtlijn relatief strikt omschreven, om volledig aan te sluiten bij de EU Taxonomie.

Wees er daarbij van bewust dat stakeholders bij rapportage ook naar deze informatie kunnen vragen. Waar één van de uitgangspunten van de EU Taxonomie transparantie is, zou het mooi zijn als de bewijsvoering zo is opgebouwd – dat ook stakeholders er kaas van weten te maken en zelf het pad kunnen volgen richting ‘compliance’.

3.2 Verder verduurzamen met BREEAM-NL

Een deel van de criteria die nodig zijn om in lijn te zijn met de EU Taxonomie zijn ook gerelateerd aan BREEAM-NL-vereisten. Dit is dan terug te zien onder het criterium in dit document. In lijn zijn met de EU Taxonomie kan projecten dus ook helpen om al een deel van de BREEAM-NL punten te behalen.

Afhankelijk van of een project een significante bijdrage levert aan klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en/of de transitie naar een circulaire economie, behaalt het project al een aantal BREEAM-NL punten wanneer er wordt voldaan aan de overlappende EU Taxonomie criteria. Verder met BREEAM-NL aan de slag? Naast de minimale vereisten om het certificeringsproces van BREEAM-NL te kunnen doorlopen, zijn er ook een aantal verplichte credits om een hogere kwalificatie voor BREEAM-NL te behalen. Zie hiervoor Paragraaf ... van de beoordelingsrichtlijn. Dit is geen verplichting voor de EU Taxonomie. Mocht een project echter de ambitie hebben verder te verduurzamen, kan BREEAM-NL daar als instrument zeker voor dienen.

4 AAN DE SLAG IN DE ASSESSMENTTOOL

Het volledige gebouwdossier kan worden opgebouwd via een online systeem, dat ook door projecten voor de BREEAM-NL certificering wordt gebruikt. Dit systeem, de Assessmenttool, is te bereiken via www.assessmenttool.nl. Gebruikers kunnen hiervoor gratis een account aanmaken. In de Assessmenttool kan een 'project' worden aangemaakt voor de nieuwbouw en/of renovatie, waarin de verschillende projectgegevens en criteria worden verzameld en verantwoord en waar bewijslast wordt geüpload. Onder de criteria en vereisten voor de bewijslast zijn daartoe ook, waar nodig, vereisten vanuit de EU Taxonomie opgenomen. Kijk hier goed naar. Daarnaast is bij de antwoordopties met een icoontje aangegeven wanneer er een relatie is met de EU Taxonomie. Op de BREEAM-NL website is daarnaast een instructie te vinden, waar ook de aandachtspunten voor de EU Taxonomie en voor de rollen van een BREEAM-NL Expert en BREEAM-NL Assessor zijn toegelicht.

Hieronder een aantal verwijzingen naar websites die nodig dan wel handig zijn om te raadplegen;

- www.richtlijn.breeam.nl
- www.assessmenttool.nl
- <https://dgbc.foleon.com/eu-taxonomie/handreiking-eu-taxonomie/toelichting-71>
- <https://www.breeam.nl/support/downloads#instructies>

Vragen en opmerkingen

Mochten er onduidelijkheden zijn of opmerkingen, kan er contact worden opgenomen via helpdesk@dgbc.nl. De collega's van BREEAM-NL helpen je dan verder.

5 CONTROLE EN EU TAXONOMIE VERKLARING

5.1 Controle door een BREEAM-NL Assessor

Wanneer het project de criteria voor het Assessment volledig heeft verantwoord in de Assessmenttool, inclusief bewijslast, en de projectgegevens heeft ingevuld, dient het project het Assessment in bij de betrokken BREEAM-NL Assessor. Dit is een vast en verplicht onderdeel van het BREEAM-NL certificeringsproces. Er moet dus altijd een BREEAM-NL Assessor zijn aangehaakt bij het project. De BREEAM-NL Assessor is onafhankelijk van het project en DGBC, en zal het project beoordelen volgens de beoordelingsrichtlijn en in dit geval ook de EU Taxonomie.

De BREEAM-NL Assessor beoordeelt het project aan de hand van de vereiste bewijsvoering, aanvulling op de criteria en kijkt naar eventuele toelichtingen en definities. De BREEAM-NL Assessor kan daarbij ook schakelen met het project, wanneer er zaken ontbreken en/of afwijken. Wanneer de BREEAM-NL Assessor het project volledig heeft goedgekeurd, wordt het project ingediend bij de Quality Assurance van DGBC. Hiervoor moet het project geregistreerd worden in de Assessmenttool. Dit is ook een vast en verplicht onderdeel in het BREEAM-NL certificeringsproces. Lees voor meer informatie de BREEAM-NL Gebruikershandleiding.

5.2 Dekking criteria in wet- en regelgeving

Een deel van de criteria in de EU Taxonomie worden gedekt in landelijke wet- en regelgeving. Het criterium horende bij klimaatdoel 3 en 6 zijn wel opgenomen in deze leidraad, om een juiste uitvoering van de beoordelingsplicht te kunnen borgen. Deze specifieke criteria worden gecontroleerd door de BREEAM-NL Assessor als ook door DGBC. Criteria horend bij klimaatdoel 5 worden niet nader beoordeeld*. Hiervan wordt geacht dat projecten dit voldoende naleven. Dit is verder de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever om te borgen. Zie voor meer informatie over de criteria en borging de EU Taxonomie handreiking.

Tabel 6. Relevante wetgeving

EU Taxonomie	Onderwerp	Wet- en regelgeving
Criterium bij klimaatdoel 3 Water en maritieme hulpbronnen	Effecten op de bouwplaats met betrekking tot waterkwaliteit en waterstress	Omgevingswet, Project-mer beoordelingsplicht, inclusief kaderrichtlijn water en 'weging van het waterbelang'.
Criterium bij klimaatdoel 5 Vervuiling	Fabricage, in handel brengen en gebruik van schadelijke stoffen	REACH-verordening. Zie voor praktische handvaten ook hier.
Criterium bij klimaatdoel 5 Vervuiling	Verontreinigd terrein (brownfield)	Omgevingswet, milieukundig bodemonderzoek verplicht conform NEN 5740, NEN 5725 en NTA 5755.
Criterium bij klimaatdoel 6 Biodiversiteit en ecosystemen	Milieueffectbeoordeling	Omgevingswet, Project-mer beoordelingsplicht, inclusief effecten op biodiversiteit.

* Er zijn wel andere criteria horend bij klimaatdoel 5 opgenomen in deze leidraad.

5.3 EU Taxonomie verklaring

Zodra het project het volledige certificeringsproces heeft doorlopen, dat wil zeggen: de BREEAM-NL Assessor heeft het project positief beoordeeld en de Quality Assurance van DGBC heeft het project goedgekeurd, wordt het BREEAM-NL certificaat samen met een EU Taxonomie verklaring vrijgegeven in de Assessmenttool. Dit geldt enkel voor het oplevercertificaat. Tot en met het oplevercertificaat kan de pre-scan in de Assessmenttool worden gebruikt. In de pre-

scan en verklaring is in tabelvorm terug te zien op welke criteria het project wel en niet in lijn is met de EU Taxonomie. Daarnaast is ook terug te zien wat de scope is van de beoordeling en of het project over het totaal gezien in lijn is met de EU Taxonomie. Een project moet aan alle vereisten van een klimaatdoel voldoen om na controle een groen vinkje te krijgen ofwel door de accountant 'compliant' beschouwd te worden.

De accountant geeft uiteindelijk de formele 'compliance' af, dit doet DGBC niet. DGBC is niet bevoegd om deze status af te geven aan een project. Wel kan er met vertrouwen worden gesteld dat het project in lijn is met de EU Taxonomie, als dit uit de verklaring blijkt – omdat er een objectieve beoordeling heeft plaats gevonden middels een betrouwbaar onafhankelijk proces. De verklaring kan daarom als mooie onderlegger gebruikt worden, samen met alle verzamelde bewijslast, richting de accountant voor het eindoordeel. Daarnaast maakt het certificeringsproces het voor een partij mogelijk om beter inzicht te krijgen in waar zij staan en effectiever te sturen op duurzaamheid richting de toekomst.

6 SUBSTANTIËLE BIJDRAGE KLIMAATDOELEN

In dit hoofdstuk zijn voor elk klimaatdoel de criteria helder uiteengezet voor de activiteiten “nieuwbouw van gebouwen” (paragraaf 7.1) en “renovatie van gebouwen” (paragraaf 7.2) van de EU Taxonomie.

Merk op dat je, om in lijn te zijn met de EU Taxonomie, niet aan de criteria van alle klimaatdoelen in dit hoofdstuk hoeft te voldoen. Er moet aan één klimaatdoel, en daarvan alle criteria, volledig voldaan worden om de activiteit als ‘groen’ te beschouwen. Dit betekent dat je aan één paragraaf (incl. alle subparagrafen) volledig moet voldoen om in lijn te zijn met de EU Taxonomie.

Daarnaast mag de activiteit geen schade toebrengen aan andere klimaatdoelen. Zie hiervoor Significante schade voorkomen (DNSH).

6.1 Substantiële bijdrage | Klimaatdoel – Klimaatmitigatie

6.1.1 Criterium 1 – Energieprestatie

Doel:

Het primaire fossiel energiegebruik met tenminste 10% verminderen ten opzichte van de BENG-referentiewaarde die in de NTA 8800 is vastgesteld.

Origineel criterium EU Taxonomie:

De vraag naar primaire energie, die maatgevend is voor de energieprestatie (voetnoot 281) van het gebouw waartoe de bouw heeft geleid, ligt ten minste 10% lager dan de drempel die voor bijna-energie neutrale gebouwen dat in nationale maatregelen tot omzetting van Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad (voetnoot 282) is vastgesteld. De energieprestatie wordt gecertificeerd met een energieprestatiecertificaat (EPC) voor de oorspronkelijke situatie.

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[ENE 01 Energie-efficiëntie](#), antwoordoptie D

Criteria

1. Het primair fossiel energiegebruik (BENG 2) voor het gebouw is minstens 10% lager dan de naar gebruiksoppervlakte gewogen referentiewaarde zoals in Guidance Note 41 onder Methodiek staat vermeld.
2. De energieprestatieberekening voor het gebouw is uitgevoerd conform de geldende versie van NTA 8800 bij aanvraag van een omgevingsvergunning of een nieuwere versie.
3. De berekening is opgesteld door een conform BRL9500 gecertificeerde organisatie. De gebruikte software moet geattesteerd zijn conform BRL9501.
4. Er is bij oplevering een energielabel (conform NTA 8800) afgegeven voor het gebouw.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Uitbreiding van bestaande gebouwen	De energieprestatieberekening moet gebaseerd zijn op de gebouwschil van de uitbreiding en de gebouwinstallaties waar de uitbreiding gebruik van maakt.
CN2	Guidance Note NBW-ENE01	In Guidance Note NBW-ENE 01 is een referentiewaarde voor het primair fossiel energieverbruik gesteld. De referentiewaarde voor een gebouw met meerdere gebruiksfuncties wordt bepaald volgens de NTA 8800 naar gebruiksoppervlak gewogen referentiewaarden.

Methodiek

Guidance Note NBW-ENE01

Zie ENE 01 in de beoordelingsrichtlijn voor Guidance Note.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1-3	Een uitdraai van de BENG-berekening voor de energieprestatie van het gebouw. De naam van de gebruikte software moet op de uitdraai van de berekening zijn weergegeven.
3	Bewijs van BRL9500 accreditatie van de organisatie die de berekening gemaakt heeft.
1, 4	Verklaring van de commissioningsmanager dat het opgeleverde project voldoet aan de uitgangspunten van de berekening. Een rapportage van de commissioningsautoriteit waaruit blijkt dat de BENG-berekening voldoet en conform de werkelijke situatie is opgesteld. Als er wijzigingen hebben plaatsgevonden die invloed hebben op de BENG-berekening moet er een nieuwe berekening worden overlegd en worden beoordeeld. Daarnaast een door een gecertificeerd bureau afgegeven EPA-nieuwbouw label, inclusief dossier behorende bij het energielabel.

6.1.2 Criterium 2 – Luchtdichtheid en thermische integriteit

Doel:

De isolatie en luchtdichtheid waarborgen van de bouwkundige schil.

Origineel criterium EU Taxonomie:

Voor gebouwen van meer dan 5.000 m² (voetnoot 283) wordt het gebouw na voltooiing van de bouw op luchtdichtheid en thermische integriteit getest (voetnoot 284) en over alle afwijkingen van de in de ontwerpfase bepaalde prestatieniveaus of defecten in de bouwschil wordt aan beleggers en klanten informatie verschaft. Bij wijze van alternatief: als er tijdens het bouwproces robuuste en traceerbare kwaliteitscontrole processen worden toegepast, zijn die aanvaardbaar als alternatief voor tests van de thermische integriteit.

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[MAN 04 Commissioning en handleiding](#), antwoordoptie C

Criteria

1. Is het gebouw groter dan 5000 m², dan is er een thermografisch onderzoek uitgevoerd. Daaruit blijkt dat de warmte-isolatie op de juiste manier is aangebracht en dat er geen thermische onregelmatigheden worden geconstateerd. Het thermografisch onderzoek is tijdens de opleveringsfase van het gebouw uitgevoerd.
2. Het thermisch onderzoek wordt uitgevoerd op basis van NEN-EN 13187 Thermische eigenschappen van gebouwen – Kwalitatieve detectie van thermische onregelmatigheden in de gebouwschil – Infraroodmethode. Hieruit blijkt dat:
  - a. Er geen noemenswaardige thermische lekken aanwezig zijn;
  - b. Er geen excessieve koudebruggen aanwezig zijn;
  - c. Er geen noemenswaardige luchtinfiltratie plaatsvindt, behalve waar deze bewust is ontworpen en aangebracht (bijvoorbeeld ventilatieopeningen).
3. Is het gebouw groter dan 5000 m², dan is er een luchtdoorlatendheidsmeting uitgevoerd in de opleveringsfase, op basis van NEN 2686:1988/A2:2008 nl. Daaruit blijkt dat de luchtdoorlatendheid voldoet aan de waarden zoals opgenomen in de energieprestatieberekening.
  - a. Eventuele defecten geïdentificeerd via de thermische inspectie of luchtdoorlatendheidstest worden gecorrigeerd. Daarna wordt het gebouw opnieuw onderzocht om te bevestigen dat het voldoet aan de eisen. Alle herstelwerkzaamheden van gebreken die uit de onderzoeken voortkomen worden uitgevoerd op een robuuste en duurzame wijze. Het herstelwerk heeft dezelfde prestaties als het nieuw uitgevoerde werk.
4. De onderzoeken en testen wordt uitgevoerd door een deskundig persoon in overeenstemming met de geldende normen.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Gebouwen kleiner dan 5000m ²	Gebouwen die kleiner zijn dan 5000m ² hoeven niet aan dit criterium te voldoen.
CN2	Luchtdoorlatendheidsmeting	Voor de luchtdoorlatendheidsmeting mag worden volstaan met een steekproef conform ISSO-publicatie 821.

CN3	Testen op gebouwniveau	Het testen van zowel de thermische integriteit als luchtdoorlatendheid kan worden gedaan op gebouwniveau en hoeft niet te worden gedaan op ruimteniveau.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1-2, 4	Een kopie van de rapportage van het gehouden thermografisch onderzoek waaruit blijkt dat de warmte-isolatie van het gebouw op de juiste manier is aangebracht en geen thermische onregelmatigheden worden geconstateerd. Als er significante afwijkingen zijn geconstateerd, moeten deze zijn hersteld en met een nieuw onderzoek worden aangetoond dat aan de eisen wordt voldaan. Ten behoeve van het aantonen van thermische integriteit kan gebruik worden gemaakt van de bewijslast in het definitieve energielabel conform NTA 8800, mits dit energielabel is afgegeven door een BRL 9500-gecertificeerd adviseur.
3-4	Een kopie van de rapportage van de gehouden luchtdoorlatendheidsmeting, waaruit blijkt dat het gebouw het in het ontwerp vereiste niveau van luchtdichtheid heeft binnen de gebouwschil en bewijslast waaruit blijkt dat het meetmodel en de toegepaste meettechnieken voldoen aan de crediteisen en zijn uitgevoerd.
4	Bewijs dat onderzoeken en testen zijn uitgevoerd door een deskundig persoon.

Definities

Deskundig persoon

Voor het uitvoeren van een luchtdoorlatendheidsmeting of thermografisch onderzoek is het van belang dat dit wordt uitgevoerd door deskundige personen. Een deskundig persoon heeft minimaal een afgeronde HBO-opleiding op het onderzoeksgebied en kan aantonen dat hij in de laatste drie jaar op drie vergelijkbare projecten een dergelijk onderzoek heeft uitgevoerd.

6.1.3 Criterium 3 – Materialen met een lage milieu-impact

Doel:

Het gebruik van materialen met een lage milieu-impact stimuleren.

Origineel criterium EU Taxonomie:

Voor gebouwen van meer dan 5.000 m² wordt het aardopwarmingsvermogen (Global Warming Potential, afgekort GWP) (voetnoot 286) voor de levenscyclus van het gebouw berekend voor elke levenscyclusfase; deze informatie wordt op verzoek aan investeerders en klanten verschaft.

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[MAT 02 Embodied en Whole Life Carbon](#), antwoordoptie F

Criteria

1. Is het gebouw groter dan 5000 m², dan is de CO₂-equivalent (GWP) is voor elke levenscyclusfase (module A t/m D) ingevuld onder Assessmentgegevens in de Assessmenttool.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Gebouwen kleiner dan 5000m ²	Gebouwen die kleiner zijn dan 5000 m ² hoeven niet aan dit criterium te voldoen.
CN2	Niet beloond in BREEAM-NL	Dit criterium is een aanvullende antwoordoptie vanuit de EU Taxonomie, en wordt niet met punten beloond in BREEAM-NL

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1	Een as-built MPG-berekening, waarin het GWP is meegenomen en uitgelicht voor elke levenscyclusfase (module A t/m D).

6.2 Substantiële bijdrage | Klimaatdoel 2 – Klimaatadaptatie

6.2.1 Criteria 1 t/m 4 – Klimaatadaptatie

Doel:

Het stimuleren van het uitvoeren van een klimaatrisicobeoordeling en het implementeren van adaptieve maatregelen waar nodig.

Origineel criterium EU Taxonomie:

De activiteit voldoet aan de criteria van aanhangsel A van deze bijlage.

Zie voor de volledige tekst, inclusief Aanhangsel A, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

WST 05 Klimaatadaptatie, antwoordoptie B

Criteria

1. De klimaatrisicobeoordeling is uitgevoerd volgens de Methodiek.
2. Voor de juiste onderbouwing van de klimaatrisicobeoordeling is een bekwaam persoon betrokken. Een bekwaam persoon is een individu (of individuen) met voldoende kennis en ervaring die in staat is (of zijn) om:
  - a. De potentie van overstromingen en andere klimaatrisico's in de regio te bepalen.
  - b. Diverse, valide en relevante databronnen van bijvoorbeeld online kaarten te herkennen en interpreteren.
  - c. De verwachte impact op de omgeving, het perceel en het gebouw te bepalen.
  - d. Passende mitigatiemaatregelen kan identificeren.
3. Mitigerende en/of adaptieve maatregelen hebben als doel om klimaatrisico's te beheersen en hiervoor zijn tenminste de volgende aspecten behandeld en aangetoond:
  - a. De mogelijke mitigatie en adaptatiemaatregelen zijn beoordeeld op haalbaarheid in de projectcontext.
  - b. De maatregelen verminderen de bedreigingen voor zo ver dat in de praktijk haalbaar is.
  - c. Het ontwerp (of de specificaties) zijn aangepast om de bij de risicoanalyse vastgestelde maatregelen mee te nemen in het definitieve ontwerp.

Methodiek

Zie WST 05 in de beoordelingsrichtlijn voor Guidance Note (GN) NBW-WST 05. Aan de hand hiervan dient de klimaatrisicobeoordeling te worden uitgevoerd.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
Alle	Een rapport met de geïdentificeerde klimaatrisico's, de methodiek en data voor de klimaatrisicobeoordeling en – indien van toepassing – de mitigerende en/of adaptieve maatregelen die zijn genomen.
Alle	Documentatie van de kwalificaties van de persoon of organisatie die de klimaatrisicobeoordeling heeft uitgevoerd

6.3 Substantiële bijdrage | Klimaatdoel 4 – Circulaire economie

6.3.1 Criterium 1 – Afvalmanagement op de bouwplaats

Doel:

Efficiënt grondstoffengebruik bevorderen door effectief afvalbeheer en hergebruik op de bouwplaats.

Origineel criterium EU Taxonomie:

Al het geproduceerde bouw- en sloopafval wordt verwerkt in overeenstemming met de afvalwetgeving van de Unie en met de volledige checklist van het EU-protocol inzake beheer van bouw- en sloopafval, met name door sorteersystemen en audits voorafgaand aan de sloop in te stellen (voetnoot 74). De voorbereiding voor hergebruik (voetnoot 75) of recycling (voetnoot 76) van het niet-gevaarlijke bouw- en sloopafval dat op de bouwplaats wordt geproduceerd, betreft ten minste 90% (van de massa in kilogram), exclusief opvulling (voetnoot 77). Dit geldt niet voor in de natuur voorkomend materiaal als bedoeld in categorie 17 05 04 van de bij Beschikking 2000/532/EG vastgestelde Europese lijst van afvalstoffen. De exploitant van de activiteit toont aan dat de drempel van 90% wordt nageleefd door verslag uit te brengen over Level(s) indicator 2.2 (voetnoot 78) met gebruikmaking van het Level 2-rapportage format voor verschillende afvalstromen.

Zie voor de volledige tekst, inclusief Aanhangsel A, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

WST 01 Afvalmanagement op de bouwplaats, antwoordoptie A en C

Criteria

1. Voor de sloop- en bouwfase moet een projectspecifiek afvalmanagementplan zijn conform CNI opgesteld.
2. Het afvalmanagementplan wordt gemonitord en de afvalverwerking wordt conform CN2 vastgelegd.
3. De afvalverwerking en recycling voldoet minimaal aan de minimumstandaard voor verwerking van het relevante LAP3 sectorplan van het materiaal.
4. Er is een persoon aangewezen door het projectteam om de doelstellingen te implementeren. De doelstellingen worden ten minste één keer per twee weken geëvalueerd.
5. De hoofdaannemer, afvalinzamelaar en afvalverwerker beschikken over een ISO 9001-certificering en ISO 14001-certificering. In plaats van ISO 14001 volstaat ook de MVO-prestatieladder niveau 3 waarbij bouwafval onderdeel is van de scope.
6. Bij oplevering wordt gerapporteerd in hoeverre doelstellingen gehaald zijn.
7. Minimaal 90% van het niet-gevaarlijke afvalmateriaal (aangegeven in tonnen en/of m³) moet aan tenminste één van de volgende eisen voldoen:
  - Hergebruikt zijn in het bouwproject.
  - Hergebruikt zijn bij een ander bouwproject.
  - Hergebruikt worden op een andere manier door verantwoorde inname en recycling door de leverancier of een gecertificeerd recyclebedrijf.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CNI	Afvalmanagementplan	Het afvalmanagementplan omvat de volgende onderdelen: 1. Inventarisatie van te verwachten hoeveelheid vrijkomend sloopmateriaal van bestaande gebouwen, structuren of verharde terreinen. Daarbij wordt geïnventariseerd of de vrijkomende materialen

		te hergebruiken of recycleren zijn, met voorrang voor hoogwaardige toepassingen: - In kaart brengen van de belangrijkste sloopmaterialen - Documenteren van de belangrijkste (hoogwaardige) toepassingen voor hergebruik en recycling. - In kaart brengen van afzet van sloopmaterialen: ter plekke hergebruiken, naar urban mining of naar recyclingbedrijven. 2. Inventarisatie van te verwachten hoeveelheid vrijkomend gevaarlijk en niet gevaarlijk afvalmateriaal (aangegeven in tonnen en/of m³) per afvalcategorie in de bouwfase. De verwachte hoeveelheden worden voor het oplevercertificaat vergeleken met de werkelijke hoeveelheid vrijgekomen materiaal. 3. Inventarisatie van de milieueffecten van het vrijgekomen sloop, bouw- en bedrijfsafvalmateriaal. 4. Plan van aanpak voor de bouwfase om doelstellingen te borgen. De doelstellingen gaan ten minste in op: - De reductie van het vrijkomend afvalmateriaal (sloop- en bouwafval incl. bedrijfsafval) - Het hergebruik, transformatie en/of recycleren van het vrijgekomen materiaal.
CN2	Monitoringsverslag van het afvalmanagementplan	De monitoring van het afvalmanagement plan en de hoeveelheid vrijkomend materiaal (bouw-, sloop en bedrijfsafval) en de circulaire verwerking bevat onder andere: 1. De totale hoeveelheid bouwafval die is ontstaan door het bouwproject 2. Hoeveelheid en het aandeel van het afval per afvalstroom 3. Een rapportage van de afvalverwerker die aangeeft welk percentage van een bepaalde afvalstroom wordt hergebruikt en/of gerecycled 4. Documentatie welk aandeel gevaarlijk afvalmateriaal wordt hergebruikt en/of gerecycled. Waar dit niet mogelijk is, wordt dit onderbouwd. 5. De monitoringsacties die door de aangewezen verantwoordelijk persoon zijn uitgevoerd
CN3	LAP3, CMPI	Als de LAP3 is overgegaan naar de CMPI, is dit de minimumstandaard. De aanvraagdatum van de bouwvergunning bepaalt of LAP3 of CMPI gevolgd moet worden.
CN4	Voorwaarden minimaal 90%-vereiste	Bij het behalen van de minimale 90%-vereiste moet aan de volgende randvoorwaarden worden voldaan: 1. Het niet-gevaarlijke afvalmateriaal moet gescheiden worden op de bouwplaats en gescheiden worden afgevoerd. Nascheiding door de afvalverwerker is niet toegestaan. 2. Wanneer niet-gevaarlijk afvalmateriaal niet kan worden hergebruikt in het bouwproject of een ander bouwproject, kan er enkel voldaan worden aan de verantwoorde inname en recycling mits kan worden aangetoond dat hergebruik niet mogelijk was. Er moet hiervoor worden

		aangetoond worden dat dit niet een gevolg is van de werkwijze van de sloop of verwerking/scheiding op de bouwplaats. 3. Bij het hergebruik en de recycling van materialen door een gecertificeerd recyclingbedrijf geeft een rapportage van de afvalverwerker aan welk percentage van een bepaalde afvalstroom wordt hergebruikt of gerecycled. De categorieën D t/m F uit de Ladder van Lansink (Verbranden voor energieopwekking, Verbranden en Storten) zijn niet toegestaan om toe te passen. Ook opvulling (voor bijvoorbeeld civieltechnische toepassingen) is niet toegestaan.
CN5	Uitgesloten afvalstromen	Afvalstromen die ongescheiden van de bouwplaats worden afgevoerd, zoals bouw- en sloopafval, bedrijfsafval en restafval vallen nooit in het aandeel afval dat kan worden hergebruikt (criterium 7) omdat daarmee niet aan CN4 wordt voldaan. Over deze afvalstromen moet wel gerapporteerd worden.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1	Projectspecifiek afvalmanagementplan.
2-4, 6	Een monitoringsverslag waarin minstens één keer in de twee weken het volgende wordt bijgehouden: 1. De totale hoeveelheid bouwafval die is ontstaan door het bouwproject 2. Hoeveelheid en het aandeel van het afval per afvalstroom 3. Een rapportage van de afvalverwerker die aangeeft welk percentage van een bepaalde afvalstroom wordt hergebruikt en/of gerecycled 4. Documentatie welk aandeel gevaarlijk afvalmateriaal wordt hergebruikt en/of gerecycled. Waar dit niet mogelijk is, wordt dit onderbouwd. 5. Monitoringsacties die door de aangewezen verantwoordelijk persoon zijn uitgevoerd.
5	Kopieën van de ISO 9001 en 14001-certificaten (of alternatief MVO-prestatieladder niveau 3) van de hoofdaannemer, afvalinzamelaar/-verwerker.
7	Rapportage van de afvalverwerker met per afvalstroom het percentage hergebruik en/of recycling.
Allen	Een door de BREEAM-NL Assessor opgesteld inspectierapport met fotografisch bewijsmateriaal, waarmee wordt aangetoond dat toezicht wordt gehouden op de hoeveelheid vrijkomend afvalmateriaal en het afval wordt gesorteerd in de benoemde hoofdgroepen.

Aanvullende informatie

Maatregelen voor het minimaliseren van vrijkomend afvalmateriaal

Maatregelen om het vrijkomen van afvalmateriaal te minimaliseren, kunnen zijn:

- Ontwerp voor de standaardisering van componenten
- Verpakkingen terugsturen voor hergebruik
- Gemeenschappelijk hergebruik van resten of afsnijdsels overwegen
- Doelstellingen voor afvalminimalisering opnemen in inschrijvingen op aanbestedingen of contracten, en de leveringsketen erbij betrekken
- Het gebruik van een gebouwinformatiemodel (Building Information Modelling - BIM)

- Ontwerpen voor off-site of modulair bouwen; met oog voor minder materiaalgebruik, flexibiliteit, aanpassingsmogelijkheden en toekomstige deconstructie
- Gebruik van herbruikbare tijdelijke elementen zoals bekisting en bescherming

6.3.2 Criterium 2 – Materialen met een lage milieu-impact

Doel:

Het gebruik van materialen met een lage milieu-impact stimuleren.

Origineel criterium EU Taxonomie:

Het aardopwarmingsvermogen (GWP) gedurende de levenscyclus van het gebouw waartoe de bouw heeft geleid, is berekend voor elke fase van de levenscyclus en wordt op verzoek aan beleggers en cliënten bekendgemaakt (voetnoot 79).

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[MAT 02 Embodied en Whole Life Carbon](#), antwoordoptie F

Criteria

1. Is het gebouw groter dan 5000 m², dan is de CO₂-equivalent (GWP) is voor elke levenscyclusfase (module A t/m D) ingevuld onder Assessmentgegevens in de Assessmenttool.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Gebouwen kleiner dan 5000m ²	Gebouwen die kleiner zijn dan 5000 m ² hoeven niet aan dit criterium te voldoen.
CN2	Niet beloond in BREEAM-NL	Dit criterium is een aanvullende antwoordoptie vanuit de EU Taxonomie, en wordt niet met punten beloond in BREEAM-NL

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1	Een as-built MPG-berekening, waarin het GWP is meegenomen en uitgelicht voor elke levenscyclusfase (module A t/m D).

6.3.3 Criterium 3 – Circulaire principes

Doel:

Het opnemen van circulaire principes bij het materiaalgebruik in het gebouw stimuleren.

Origineel criterium EU Taxonomie:

Bouwontwerpen en -technieken ondersteunen circulariteit door de integratie van concepten voor ontwerp met het oog op aanpasbaarheid en deconstructie, zoals beschreven in respectievelijk Level(s) indicatoren 2.3 en 2.4.

Naleving van deze eis wordt aangetoond door op niveau 2 verslag uit te brengen over de Level(s) indicatoren 2.3 (voetnoot 80) en 2.4 (voetnoot 81).

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[MAT 07 Losmaakbaarheid en gebouwspaspoort](#), antwoordoptie A en/of [WST 06 Adaptief vermogen](#), antwoordoptie A

Criteria

- De onderlinge losmaakbaarheid van de gebruikte bouwmaterialen van het gebouw is vastgesteld met de losmaakbaarheidstool (zie Methodiek), en de *LI-gebouw* (Lig) is groter dan 55% voor grondgebonden woningen of groter dan 50% voor woongebouwen.

OF

Het percentage Adaptief vermogen is bepaald op basis van de meest recente Methodiek Adaptief Vermogen, en er wordt ten minste 1 punt behaald op basis van Tabel 7.

Tabellen

Tabel 7. Adaptief vermogen

Percentage Adaptief Vermogen	Aantal punten
≥ 37%	1
≥ 50%	2
≥ 75%	3
≥ 84%	4

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Te beoordelen materialen voor losmaakbaarheid	Alle bouwmaterialen- en producten overeenkomstig de Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken moeten worden meegenomen.
CN2	Uitbreiding van bestaande gebouwen	Voor de losmaakbaarheid dienen alle materialen die onderdeel zijn van de uitbreiding te worden beoordeeld. Voor adaptief vermogen kan een gebouwdeel

		niet beoordeeld worden. Dit kan alleen voor een geheel gebouw worden beoordeeld.
CN3	Hergebruik van materialen uit andere gebouwen	De eisen voor de losmaakbaarheid van hergebruikte bouwmaterialen en producten zijn dezelfde als die voor nieuwe bouwmaterialen en producten.

Methodiek

Zie MAT 07 in de beoordelingsrichtlijn voor de meest recente losmaakbaarheidstool en vereisten waaraan de berekening en onderbouwing moet voldoen.

Zie WST 06 in de beoordelingsrichtlijn voor de meest recente Methodiek en rekentool om het adaptief vermogen van een gebouw te bepalen.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1	Gebouwdossier/ uitdraai van de as-built ingevulde losmaakbaarheidstool en/of rekentool voor het adaptief vermogen.

6.3.4 Criterium 4 – Geen primaire grondstoffen

Doel:

Het gebruik van primaire grondstoffen verminderen.

Origineel criterium EU Taxonomie:

Het gebruik van primaire grondstoffen bij de bouw van het gebouw wordt door het gebruik van secundaire grondstoffen tot een minimum beperkt (voetnoot 82). De exploitant van de activiteit zorgt ervoor dat de drie zwaarste materiaalcategorieën die voor de bouw van het gebouw worden gebruikt, gemeten naar massa in kilogram, voldoen aan de volgende maximale totale hoeveelheden primaire grondstoffen:

- Voor het gecombineerde totaal aan beton (voetnoot 83), natuursteen of geagglomereerde steen is ten hoogste 70% van het materiaal afkomstig van primaire grondstoffen;
- Voor het gecombineerde totaal aan bakstenen, tegels, keramiek is ten hoogste 70% van het materiaal afkomstig van primaire grondstoffen;
- Voor biogebaseerde materialen (voetnoot 84) is ten hoogste 80% van het totale materiaal afkomstig van primaire grondstoffen;
- Voor het gecombineerde totaal aan glas, minerale isolatie is ten hoogste 70% van het materiaal afkomstig van primaire grondstoffen;
- Voor niet-biogebaseerde kunststoffen is ten hoogste 50% van het totale materiaal afkomstig van primaire grondstoffen;
- Voor metalen is ten hoogste 30% van het totale materiaal afkomstig van primaire grondstoffen;
- Voor gips is ten hoogste 65% van het materiaal afkomstig van primaire grondstoffen.

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[MAT 01 Milieubelasting bouwmaterialen](#), antwoordoptie J

Criteria

- Het gebruik van primaire grondstoffen voldoen aan de percentages van Tabel 8 conform CNL.

Tabellen

Tabel 8. Maximaal percentage primaire grondstoffen

Primaire grondstof	Maximaal totale hoeveelheid (%) voor nieuwbouw	Maximale totale hoeveelheid (%) voor renovatie
Beton, natuursteen of geagglomereerde steen (gecombineerd)	70	85
Bakstenen, tegels, keramiek (gecombineerd)	70	85
Biogebaseerde materialen	80	90
Glas, minerale isolatie (gecombineerd)	70	85
Niet-biogebaseerde kunststoffen	50	75
Metalen	30	65

Gips

65

83

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Drie zwaarste materiaalcategorieën	De drie zwaarste materiaalcategorieën die voor de nieuwbouw of renovatie van het gebouw worden gebruikt, gemeten naar massa in kilogram, voldoen aan de maximale totale hoeveelheden primaire grondstoffen van tabel 8. Het restpercentage moet uit secundaire grondstoffen bestaan. Het doel is om het gebruik van primaire grondstoffen te beperken, door secundaire grondstoffen toe te voegen aan het bouwproduct dat bestaat uit primaire en secundaire grondstoffen.
CN2	Niet beloond in BREEAM-NL	Criterium 1 wordt niet met punten beloond in BREEAM-NL
CN3	Rapportage format	De rapportage dient te gebeuren overeenkomstig het rapportage format van Level(s) indicator 2.1.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1	Rapportage overeenkomstig het rapportage format van Level(s) indicator 2.1 .

Definities**Secundaire en primaire grondstoffen**

Onder "secundaire grondstoffen" wordt verstaan; materialen die zijn voorbereid voor hergebruik of gerecycled overeenkomstig artikel 3 van de kaderrichtlijn afvalstoffen, en die niet langer afval zijn overeenkomstig artikel 6 van die richtlijn. Onder het materiaal beton valt ook de bestanddelen ervan (bijvoorbeeld aggregaten). Wapeningsstaal is uitgesloten omdat dit een ander materiaal is dat onder metalen kan worden opgenomen.

Biogebaseerde materialen worden gemaakt met behulp van biologische hulpbronnen (dieren, planten, micro-organismen en afgeleide biomassa, waaronder organisch afval). Hieronder vallen conventionele biogebaseerde materialen die van oudsher van biomassa zijn gemaakt (zoals hout, kurk, natuurlijk rubber, papier, textiel, houten bouwmaterialen) en recenter ontwikkelde materialen zoals biogebaseerde chemische stoffen of biogebaseerde kunststoffen.

6.3.5 Criterium 5 – Openbaar gebouwspaspoort

Doel:

Het opnemen van circulaire principes bij het materiaalgebruik in het gebouw stimuleren.

Origineel criterium EU Taxonomie:

De exploitant van de activiteit gebruikt elektronische instrumenten om de kenmerken van het gebouw zoals het gebouwd is, inclusief de gebruikte materialen en onderdelen, te beschrijven met het oog op toekomstig onderhoud, terugwinning en hergebruik, bijvoorbeeld door gebruik te maken van EN ISO 22057:2022 om milieuproductverklaringen (EPD's) te verstrekken (voetnoot 86). De informatie wordt in digitaal formaat opgeslagen en op verzoek ter beschikking gesteld aan beleggers en cliënten. Bovendien zorgt de exploitant ervoor dat deze informatie na de gebruiksduur van het gebouw op lange termijn wordt bewaard door gebruik te maken van de informatiebeheersystemen van nationale instrumenten, zoals het kadaster of openbaar register.

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[MAT 07 Losmaakbaarheid en gebouwspaspoort](#), antwoordoptie C en D

Criteria

1. Voor 80% van het volume van de in het gebouw toegepaste materialen (op basis van de scope van Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken) is een materiaalpaspoort beschikbaar. En alle materiaalpaspoorten zijn integraal opgenomen in een gebouwspaspoort.
2. Het gebouwspaspoort is ondergebracht in een openbaar informatiebeheersysteem, en eventuele stakeholders en toekomstige eigenaren van het gebouw kunnen erbij.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Niet beloond in BREEAM-NL	Criterium 2 wordt niet met punten beloond in BREEAM-NL, criterium 1 wordt wel beloond in BREEAM-NL.
CN2	Te beoordelen materialen	Alle bouwmaterialen- en producten overeenkomstig de Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken moeten worden meegenomen.
CN3	Uitbreiding van bestaande gebouwen	Alle materialen die onderdeel zijn van de uitbreiding moeten worden meegenomen.
CN4	Materiaalpaspoorten en gebouwspaspoort	Om in de toekomst gebruik te kunnen maken van bouwmaterialen en bouwproducten die nu in gebouwen worden verwerkt, is het van belang om de materiaalgegevens te definiëren en eenduidig op te slaan in een materiaalpaspoort. Materiaalpaspoorten dienen daar bij uitstek voor. Het gebouwspaspoort voor het hele project bestaat uit een compleet (digitaal) overzicht van alle materiaalpaspoorten op onderdelen. Het gebouwspaspoort geeft een overzicht waar de materialen zijn toegepast in het ontwerp (ontwerpcertificaat) en bij de oplevering (definitief certificaat, 'as built'). Het

paspoort is aanpasbaar en overdraagbaar en de data zijn te vertalen naar een 'open' formaat, bij voorkeur csv.

Het paspoort bevat daarnaast de volgende informatie:

- Producent met contactgegevens (NAW, website, email adres, telefoonnummer, vestigingsland)
- Materiaal-/productomschrijving; met producthandelsnaam, type aanduiding, belangrijkste functie(s), en uiteenzetting hoe het materiaal/product is opgebouwd
- NL/SfB classificering t/m layer 3 (b.v. 23.03)
- Of het materiaal/product voldoet aan CAT1 invoer in de milieuprestatie- berekeningen

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1	Materialenpaspoort en gebouwpaspoort, en locatie waar deze zijn opgeslagen.

7 SIGNIFICANTE SCHADE VOORKOMEN (DNSH)

In dit hoofdstuk zijn de criteria uiteengezet waarmee wordt voorkomen dat de activiteiten “nieuwbouw van gebouwen” (paragraaf 7.1) en “renovatie van gebouwen” (paragraaf 7.2) schade toebrengen aan de klimaatdoelen.

Merk op dat je, om in lijn te zijn met de EU Taxonomie, niet aan álle criteria (paragrafen) in dit hoofdstuk hoeft te voldoen. De significante schade moet worden voorkomen aan ándere klimaatdoelen dan waaraan het project een substantiële bijdrage heeft geleverd (zie Substantiële bijdrage klimaatdoelen).

Bijvoorbeeld: als het project een significante bijdrage levert aan klimaatdoel 2, dan moet ook voldaan worden aan alle criteria om significante schade te voorkomen aan klimaatdoel 1, 3, 4, 5 en 6.

7.1 Geen significante schade | Klimaatdoel 1 – Functie gebouw

Doel:

Delving, opslag, vervoer of productie van fossiele brandstoffen ontmoedigen.

Origineel criterium EU Taxonomie:

Het gebouw is niet bestemd voor delving, opslag, vervoer of productie van fossiele brandstoffen.

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

Deze eis wordt niet in BREEAM-NL gevraagd.

Criteria

1. Het gebouw wordt niet gebruikt voor delving, opslag, vervoer of productie van fossiele brandstoffen.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CNI	Niet beloond in BREEAM-NL	Criterium 1 wordt niet met punten beloond in BREEAM-NL. Wel komt het criterium terug onder de Projectgegevens in de Assessmenttool als niet verplicht veld.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1	Foto's van locatiebezoek van de Expert en BREEAM-NL Assessor.

7.2 Geen significante schade | Klimaatdoel 1 – Energieprestatie

Doel:

Het primaire fossiel energiegebruik met tenminste 10% verminderen ten opzichte van de BENG-referentiewaarde die in de NTA 8800 is vastgesteld.

Origineel criterium EU Taxonomie:

De vraag naar primaire energie (voetnoot 571) die maatgevend is voor de energieprestatie van het gebouw waartoe de bouw heeft geleid, ligt niet boven de drempel voor bijna-energie neutrale gebouwen die in nationale regelgeving tot omzetting van Richtlijn 2010/31/EU is vastgesteld. De energieprestatie wordt gecertificeerd met een energieprestatiecertificaat (EPC) voor de oorspronkelijke situatie.

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[ENE 01 Energie-efficiëntie](#), antwoordoptie D

Criteria

1. Het primair fossiel energiegebruik (BENG 2) voor het gebouw is minstens 10% lager dan de naar gebruiksoppervlakte gewogen referentiewaarde zoals in Guidance Note 41 onder Methodiek staat vermeld.
2. De energieprestatieberekening voor het gebouw is uitgevoerd conform de geldende versie van NTA 8800 bij aanvraag van een omgevingsvergunning of een nieuwere versie.
3. De berekening is opgesteld door een conform BRL9500 gecertificeerde organisatie. De gebruikte software moet geattesteerd zijn conform BRL9501.
4. Er is bij oplevering een energielabel (conform NTA 8800) afgegeven voor het gebouw.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Uitbreiding van bestaande gebouwen	Wanneer een bestaand gebouw wordt uitgebreid en de uitbreiding maakt gebruik van de bestaande installaties, moet de energieprestatieberekening gebaseerd zijn op de gebouwschil van de uitbreiding, plus de gebouwinstallaties waarvan de uitbreiding gebruik maakt. Dit geldt zowel voor de bestaande algemene gebouwinstallaties (indien van toepassing) als de nieuwe gebouwinstallaties.
CN2	Guidance Note NWB-ENE01	In Guidance Note NWB-ENE01 is een referentiewaarde voor het primair fossiel energieverbruik gesteld. De referentiewaarde voor een gebouw met meerdere gebruiksfuncties wordt bepaald volgens de NTA 8800 naar gebruiksoppervlak gewogen referentiewaarden.

Methodiek

Guidance Note NWB-ENE01

Zie ENE 01 in de beoordelingsrichtlijn voor de Guidance Note.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase

1-3	Een uitdraai van de energieprestatieberekening van het gebouw. De naam van de gebruikte software moet op de uitdraai van de berekening zijn weergegeven.
3	Bewijs van BRL9500-accreditatie van de organisatie die de berekening heeft gemaakt.
1-4	Verklaring van de commissioningsmanager dat het opgeleverde project voldoet aan de uitgangspunten van de berekening. Een rapportage van de commissioningsmanager waaruit blijkt dat de energieprestatieberekening voldoet en conform de werkelijke situatie is opgesteld. Als er wijzigingen hebben plaatsgevonden die invloed hebben op de energieprestatie(berekening) moet een nieuwe berekening worden overlegd en worden beoordeeld. OF Voor gebouwen met energielabelplicht, een door een gecertificeerd bureau afgegeven EPA-nieuwbouw label, inclusief dossier behorende bij het energielabel.

7.3 Geen significante schade | Klimaatdoel 2 – Klimaatadaptatie

Doel:

Het stimuleren van het uitvoeren van een klimaatrisicobeoordeling en het implementeren van adaptatieve maatregelen waar nodig.

Origineel criterium EU Taxonomie:

De activiteit voldoet aan de criteria van aanhangsel A van deze bijlage.

Zie voor de volledige tekst, inclusief het aanhangsel, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

WST 05 Klimaatadaptatie, antwoordoptie B

Criteria

1. De klimaatrisicobeoordeling is uitgevoerd volgens de methodiek, zie aanvullingen op de criteria.
2. Voor de juiste onderbouwing van de klimaatrisicobeoordeling is een bekwaam persoon betrokken. Een bekwaam persoon is een individu (of individuen) met voldoende kennis en ervaring die in staat is (of zijn) om:
  - a. De potentie van overstromingen en andere klimaatrisico's in de regio te bepalen.
  - b. Diverse, valide en relevante databronnen van bijvoorbeeld online kaarten te herkennen en interpreteren.
  - c. De verwachte impact op de omgeving, het perceel en het gebouw te bepalen.
  - d. Passende mitigatiemaatregelen kan identificeren.
3. Mitigerende en/of adaptieve maatregelen hebben als doel om klimaatrisico's te beheersen en hiervoor zijn tenminste de volgende aspecten behandeld en aangetoond:
  - a. De mogelijke mitigatie en adaptatiemaatregelen zijn beoordeeld op haalbaarheid in de projectcontext.
  - b. De maatregelen verminderen de bedreigingen voor zo ver dat in de praktijk haalbaar is.
  - c. Het ontwerp (of de specificaties) zijn aangepast om de bij de risicoanalyse vastgestelde maatregelen mee te nemen in het definitieve ontwerp.

Methodiek

Zie WST 05 in de beoordelingsrichtlijn voor Guidance Note (GN) NBW-WST 05. Aan de hand hiervan dient de klimaatrisicobeoordeling te worden uitgevoerd.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
Alle	Een rapport met de geïdentificeerde klimaatrisico's, de methodiek en data voor de klimaatrisicobeoordeling en - indien van toepassing – de mitigerende en/of adaptieve maatregelen die zijn genomen.
Alle	Documentatie van de kwalificaties van de persoon of organisatie die de klimaatrisicobeoordeling heeft uitgevoerd

7.4 Geen significante schade | Klimaatdoel 3 – Milieu-impact van de bouwplaats

Doel:

Schadelijke milieueffecten voor de bouw voorkomen

Origineel criterium EU Taxonomie:

Om effecten van de bouwplaats te vermijden, voldoet de activiteit aan de criteria van aanhangsel B.

Zie voor de volledige tekst, inclusief het aanhangsel, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[MAN 03 Verantwoorde bouwplaats](#), antwoordoptie G

Criteria

1. Als er op locatie een risico bestaat met betrekking tot waterstress of de waterkwaliteit, heeft het project de procedure volgens een project-milieueffectrapport (MER) beoordeling doorlopen volgens wet- en regelgeving.
2. Als er potentiële aanzienlijke milieueffecten verwacht worden, is er een uitgebreider onderzoek uitgevoerd middels een MER.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CNI	Niet beloond in BREEAM-NL	Criteria 1 en 2 worden niet met punten beloond in BREEAM-NL.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
Alle	Een rapport van de milieueffectrapportage inclusief uitkomst en een verklaring van de opdrachtgever dat aan de bijbehorende wet- en regelgeving is voldaan (conform artikel 11.16 van het Omgevingsbesluit en artikel 5.37 van het Bkl).

7.5 Geen significante schade | Klimaatdoel 4 – Afvalmanagement op de bouwplaats

Let op:

Deze eisen komen bijna overeen met de significante bijdrage criterium 1 van klimaatdoel 4, zie paragraaf 6.31. Waar bij de significante bijdrage een percentage van 90% wordt geëist, is dat voor de DNSH verlaagd naar 70%.

Doel:

Efficiënt grondstoffengebruik bevorderen door effectief afvalbeheer en hergebruik op de bouwplaats.

Origineel criterium EU Taxonomie:

Minstens 70% (naar gewicht) van het niet-gevaarlijke, op de bouwplaats geproduceerde bouw- en sloopafval (met uitzondering van in de natuur voorkomend materiaal zoals bepaald in categorie 17 05 04 van de bij Besluit 2000/532/EG vastgestelde Europese afvalstoffenlijst) wordt voorbereid voor hergebruik, recycling en andere vormen van materiaal terugwinning, waaronder opvulling waarbij afval wordt gebruikt als vervanging van andere materialen, overeenkomstig de afvalhiërarchie en het EU-protocol inzake bouw- en sloopafvalbeheer (voetnoot 287). Tijdens bouw- en sloopgerelateerde processen beperken exploitanten de afvalproductie, in overeenstemming met het EU-protocol inzake bouw- en sloopbeheer. Daartoe houden zij rekening met de beste beschikbare technieken, gaan zij selectief te werk bij het slopen om gevaarlijke stoffen te verwijderen en veilig te hanteren, en vergemakkelijken zij het hergebruik en de hoogwaardige recycling van materialen door ze selectief te verwijderen en gebruik te maken van de beschikbare sorteersystemen van bouw- en sloopafval.

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

WST 01 Afvalmanagement op de bouwplaats, antwoordoptie A en B

Criteria

1. Voor de sloop- en bouwfase moet een projectspecifiek afvalmanagementplan zijn conform CNI opgesteld.
2. Het afvalmanagementplan wordt gemonitord en de afvalverwerking wordt conform CN2 vastgelegd.
3. De afvalverwerking en recycling voldoet minimaal aan de minimumstandaard voor verwerking van het relevante LAP3 sectorplan van het materiaal.
4. Er is een persoon aangewezen door het projectteam om de doelstellingen te implementeren. De doelstellingen worden ten minste één keer per twee weken geëvalueerd.
5. De hoofdaannemer, afvalinzamelaar en afvalverwerker beschikken over een ISO 9001-certificering en ISO 14001-certificering. In plaats van ISO 14001 volstaat ook de MVO-prestatieladder niveau 3 waarbij bouwafval onderdeel is van de scope.
6. Bij oplevering wordt gerapporteerd in hoeverre doelstellingen gehaald zijn.
7. Minimaal 70% van het niet-gevaarlijke afvalmateriaal (aangegeven in tonnen en/of m³) moet aan tenminste één van de volgende eisen voldoen:
  - Hergebruikt zijn in het bouwproject.
  - Hergebruikt zijn bij een ander bouwproject.
  - Hergebruikt worden op een andere manier door verantwoorde inname en recycling door de leverancier of een gecertificeerd recyclebedrijf.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Afvalmanagementplan	Het afvalmanagementplan omvat de volgende onderdelen: 1. Inventarisatie van te verwachten hoeveelheid vrijkomend sloopmateriaal van bestaande gebouwen, structuren of verharde terreinen. Daarbij wordt geïnventariseerd of de vrijkomende materialen te hergebruiken of recyclen zijn, met voorrang voor hoogwaardige toepassingen: - In kaart brengen van de belangrijkste sloopmaterialen. - Documenteren van de belangrijkste (hoogwaardige) toepassingen voor hergebruik en recycling. - In kaart brengen van afzet van sloopmaterialen: ter plekke hergebruiken, naar urban mining of naar recyclingbedrijven. 2. Inventarisatie van te verwachten hoeveelheid vrijkomend gevaarlijk en niet gevaarlijk afvalmateriaal (aangegeven in tonnen en/of m³) per afvalcategorie in de bouwfase. De verwachte hoeveelheden worden voor het oplevercertificaat vergeleken met de werkelijke hoeveelheid vrijgekomen materiaal. 3. Inventarisatie van de milieueffecten van het vrijgekomen sloop, bouw- en bedrijfsafvalmateriaal. 4. Plan van aanpak voor de bouwfase om doelstellingen te borgen. De doelstellingen gaan ten minste in op: - De reductie van het vrijkomend afvalmateriaal (sloop- en bouwafval incl. bedrijfsafval) - Het hergebruik, transformatie en/of recyclen van het vrijgekomen materiaal.
CN2	Monitoringsverslag van het afvalmanagementplan	De monitoring van het afvalmanagement plan en de hoeveelheid vrijkomend materiaal (bouw-, sloop en bedrijfsafval) en de circulaire verwerking bevat onder andere: 1. De totale hoeveelheid bouwafval die is ontstaan door het bouwproject 2. Hoeveelheid en het aandeel van het afval per afvalstroom 3. Een rapportage van de afvalverwerker die aangeeft welk percentage van een bepaalde afvalstroom wordt hergebruikt en/of gerecycled 4. Documentatie welk aandeel gevaarlijk afvalmateriaal wordt hergebruikt en/of gerecycled. Waar dit niet mogelijk is, wordt dit onderbouwd. 5. De monitoringsacties die door de aangewezen verantwoordelijk persoon zijn uitgevoerd
CN3	LAP3, CMPI	Als de LAP3 is overgegaan naar de CMPI, is dit de minimumstandaard. De aanvraagdatum van de bouwvergunning bepaalt of LAP3 of CMPI gevolgd moet worden.
CN4	Voorwaarden minimaal 90%-vereiste	Bij het behalen van de minimale 70%-vereiste moet aan de volgende randvoorwaarden worden voldaan:

		1. Het niet-gevaarlijke afvalmateriaal moet gescheiden worden op de bouwplaats en gescheiden worden afgevoerd. Nascheiding door de afvalverwerker is niet toegestaan. 2. Wanneer niet-gevaarlijk afvalmateriaal niet kan worden hergebruikt in het bouwproject of een ander bouwproject, kan er enkel voldaan worden aan de verantwoorde inname en recycling mits kan worden aangetoond dat hergebruik niet mogelijk was. Er moet hiervoor worden aangetoond worden dat dit niet een gevolg is van de werkwijze van de sloop of verwerking/scheiding op de bouwplaats. 3. Bij het hergebruik en de recycling van materialen door een gecertificeerd recyclingbedrijf geeft een rapportage van de afvalverwerker aan welk percentage van een bepaalde afvalstroom wordt hergebruikt of gerecycled. De categorieën D t/m F uit de Ladder van Lansink (Verbranden voor energieopwekking, Verbranden en Storten) zijn niet toegestaan om toe te passen. Ook opvulling (voor bijvoorbeeld civieltechnische toepassingen) is niet toegestaan.
CN5	Uitgesloten afvalstromen	Afvalstromen die ongescheiden van de bouwplaats worden afgevoerd, zoals bouw- en sloopafval, bedrijfsafval en restafval vallen nooit in het aandeel afval dat kan worden hergebruikt (criterium 7) omdat daarmee niet aan CN4 wordt voldaan. Over deze afvalstromen moet wel gerapporteerd worden.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1	Projectspecifiek afvalmanagementplan.
2-4, 6	Een monitoringsverslag waarin minstens één keer in de twee weken het volgende wordt bijgehouden: 1. De totale hoeveelheid bouwafval die is ontstaan door het bouwproject 2. Hoeveelheid en het aandeel van het afval per afvalstroom 3. Een rapportage van de afvalverwerker die aangeeft welk percentage van een bepaalde afvalstroom wordt hergebruikt en/of gerecycled 4. Documentatie welk aandeel gevaarlijk afvalmateriaal wordt hergebruikt en/of gerecycled. Waar dit niet mogelijk is, wordt dit onderbouwd. 5. Monitoringsacties die door de aangewezen verantwoordelijk persoon zijn uitgevoerd.
5	Kopieën van de ISO 9001 en 14001-certificaten (of alternatief MVO-prestatieladder niveau 3) van de hoofdaannemer, afvalinzamelaar/-verwerker.
7	Rapportage van de afvalverwerker met per afvalstroom het percentage hergebruik en/of recycling.
Allen	Een door de BREEAM-NL Assessor opgesteld inspectierapport met fotografisch bewijsmateriaal, waarmee wordt aangetoond dat toezicht wordt gehouden op de hoeveelheid vrijkomend afvalmateriaal en het afval wordt gesorteerd in de benoemde hoofdgroepen.

Aanvullende informatie

Maatregelen voor het minimaliseren van vrijkomend afvalmateriaal

Maatregelen om het vrijkomen van afvalmateriaal te minimaliseren, kunnen zijn:

- Ontwerp voor de standaardisering van componenten
- Verpakkingen terugsturen voor hergebruik
- Gemeenschappelijk hergebruik van resten of afsnijdsels overwegen
- Doelstellingen voor afvalminimalisering opnemen in inschrijvingen op aanbestedingen of contracten, en de leveringsketen erbij betrekken
- Het gebruik van een gebouwinformatiemodel (Building Information Modelling - BIM)
- Ontwerpen voor off-site of modulair bouwen; met oog voor minder materiaalgebruik, flexibiliteit, aanpassingsmogelijkheden en toekomstige deconstructie
- Gebruik van herbruikbare tijdelijke elementen zoals bekisting en bescherming

7.6 Geen significante schade | Klimaatdoel 4 – Circulaire principes

Let op:

Deze eisen komen bijna overeen met de significante bijdrage criterium 3 van klimaatdoel 4, zie paragraaf 6.3.36.3.1.

Doel:

Het opnemen van circulaire principes bij het materiaalgebruik in het gebouw stimuleren.

Origineel criterium EU Taxonomie:

Bouwontwerpen en -technieken ondersteunen circulariteit door de integratie van concepten voor ontwerp met het oog op aanpasbaarheid en deconstructie, zoals beschreven in respectievelijk Level(s) indicatoren 2.3 en 2.4.

Naleving van deze eis wordt aangetoond door op niveau 2 verslag uit te brengen over de Level(s) indicatoren 2.3 (voetnoot 80) en 2.4 (voetnoot 81).

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[MAT 07 Losmaakbaarheid en gebouwspaspoort](#), antwoordoptie A en/of [WST 06 Adaptief vermogen](#), antwoordoptie A

Criteria

- De onderlinge losmaakbaarheid van de gebruikte bouwmaterialen van het gebouw is vastgesteld met de losmaakbaarheidstool (zie Methodiek), en de *LI-gebouw* (Lig) is groter dan 55% voor grondgebonden woningen of groter dan 50% voor woongebouwen.
OF
Het percentage Adaptief vermogen is bepaald op basis van de meest recente Methodiek Adaptief Vermogen, en er wordt ten minste 1 punt behaald op basis van Tabel 10.

Tabellen

Tabel 9. Adaptief vermogen

Percentage Adaptief Vermogen	Aantal punten
≥ 37%	1
≥ 50%	2
≥ 75%	3
≥ 84%	4

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CNI	Te beoordelen materialen voor losmaakbaarheid	Alle bouwmaterialen- en producten overeenkomstig de Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken moeten worden meegenomen.

CN2	Uitbreiding van bestaande gebouwen	Voor de losmaakbaarheid dienen alle materialen die onderdeel zijn van de uitbreiding te worden beoordeeld. Voor adaptief vermogen kan een gebouwdeel niet beoordeeld worden. Dit kan alleen voor een geheel gebouw worden beoordeeld.
CN4	Hergebruik van materialen uit andere gebouwen	De eisen voor de losmaakbaarheid van hergebruikte bouwmaterialen en producten zijn dezelfde als die voor nieuwe bouwmaterialen en producten.

Methodiek

Zie MAT 07 in de beoordelingsrichtlijn voor de meest recente losmaakbaarheidstool en vereisten waaraan de berekening en onderbouwing moet voldoen.

Zie WST 06 in de beoordelingsrichtlijn voor de meest recente Methodiek en rekentool om het adaptief vermogen van een gebouw te bepalen.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1	Gebouwdossier/ uitdraai van de as-built ingevulde losmaakbaarheidstool en/of rekentool voor het adaptief vermogen.

7.7 Geen significante schade | Klimaatdoel 5 – Interne luchtkwaliteit

Doel:

Een gezond leef- en verblijfsklimaat bevorderen door de blootstelling aan formaldehyde en vluchtige organische stoffen te voorkomen.

Origineel criterium EU Taxonomie:

De bij de bouw gebruikte bouwcomponenten en -materialen die met gebruikers in contact kunnen komen (voetnoot 289), stoten minder dan 0,06 mg formaldehyde per m³ van testkamer (materiaal of component) uit, bij testen onder de voorwaarden die in bijlage XVII bij Verordening (EG) nr. 1907/2006 zijn vastgesteld, en minder dan 0,001 mg van de andere categorieën 1A en 1B kankerverwekkende vluchtige organische verbindingen per m³ van testkamer (materiaal of component), bij testen volgens CEN/EN 16516 (voetnoot 290) of ISO 16000-3:2011 (voetnoot 291) of andere gelijkwaardige gestandaardiseerde testomstandigheden en bepalingmethoden (voetnoot 292). Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

HEA 03 Gezonde binnenlucht, antwoordoptie D

Criteria

1. Alle opgenomen groepen bouwproducten en afwerkingsmaterialen in Tabel 11, die aan de binnenzijde van het gebouw zijn toegepast, moeten voldoen aan de gestelde grenswaarden voor emissies, bepalingvoorwaarden en andere aanvullende voorwaarden uiteengezet in de tabel.
2. Verf, voegsel en kit dat gebruikt is in natte ruimten beschermt tegen schimmelgroei. Testen hiervoor moeten gedaan worden met NEN-EN 15457 en NEN-EN 15458.
3. De organisaties die worden ingeschakeld voor analyseren van de binnenlucht door de emissie door bouwproducten en afwerkingsmaterialen moeten geaccrediteerd zijn volgens NEN-EN-ISO/IEC 17025 met de volgende specifieke omschrijving van accreditatie: Bemonstering: luchtmonster nemen van formaldehyde in de lucht; steekproef nemen van VOS in de lucht; chemische analyse voor vaststellen formaldehyde en/of VOS. De organisaties die worden ingeschakeld voor het nemen van monsters moeten aantoonbare ervaring hebben.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Te beoordelen producten en materialen	Het beoordelen van bouwproducten en afwerkingsmaterialen betreft alleen die producten waarvan de emissie invloed heeft op de kwaliteit van de binnenlucht. Dit betekent dat de criteria alleen van toepassing zijn op de bouwproducten en afwerkingsproducten die zich aan de binnenzijde van de dampremmende laag bevinden en integraal tot het gebouw behoren. Denk bijvoorbeeld aan binnenwanden, akoestische bekleding en inbouwkasten. Los meubilair zoals stoelen, kasten en bureaus, vallen buiten beschouwing.
CN2	Van nature geen VOS-emissies	Producten die van nature geen VOS-emissie hebben, zoals baksteen, natuursteen, beton, keramische tegels, glas, metalen voldoen per definitie aan de emissie-eisen.

CN3	Voorschriften voor testen en meten	De voorschriften voor het testen en meten van emissie limieten is gebaseerd op gestandaardiseerde emissie testkamers. Perforator, flacon, uitdrogen en andere onttrekking testmethoden zijn expliciet uitgesloten. Alternatieve methoden zijn alleen toegestaan mits de condities die behoren bij de gestandaardiseerde testkamers overeenkomen met de methoden omschreven in tabel 5.1. Voor alternatieve methoden moet eerst toestemming worden gevraagd, neem hiervoor contact op met DGBC via helpdesk@dgbc.nl
CN4	Goedgekeurde gezondheidlabels	Overzicht met goedgekeurde alternatieve gezondheid labels is te vinden onder Methodiek. Vind hieronder ook een whitepaper dat DGBC gepubliceerd heeft rondom de praktische toepasbaarheid van dit criterium.

Tabellen

Tabel II. Grenswaarden voor emissies bouwproducten

Producttype	Maximale concentratie formaldehyde	Maximale concentratie totaal vluchtige organische stoffen (TVOS)	Maximale concentratie Categorie 1A en 1B carcinogene stoffen	Bepalingsmethoden**
1. Binnenverf en vernissen	$\leq 0.06 \text{ mg/m}^3$	$\leq 1.0 \text{ mg/m}^3$	$\leq 0.001 \text{ mg/m}^3$	NEN-EN 16402:2019 Of NEN-EN 16000-9:2016 Of NEN-EN 16516:2017
Exemplary performance	$\leq 0.01 \text{ mg/m}^3$			
2. Houtachtige plaatmaterialen, inclusief spaanplaat, houtvezelplaat, MDF, OSB, cementgebonden vezelplaat, triplex, massief houten panelen en akoestische platen. Ook houten vloeren, zoals parket vallen hieronder, alsmede houtconstructies zoals gelamineerd hout.	$\leq 0.06 \text{ mg/m}^3$ (Exclusief MDF) MDF: $\leq 0.08 \text{ mg/m}^3$	$\leq 1.0 \text{ mg/m}^3$	$\leq 0.001 \text{ mg/m}^3$	NEN-EN 16000-9:2016 Of NEN-EN 16516:2017 Of NEN-EN 717-1:2004 (alleen formaldehyde)
Exemplary performance	$\leq 0.02 \text{ mg/m}^3$			
3. Vloerafwerking, inclusief vinyl, linoleum, kurk, rubber, tapijt en houten laminaatvloeren.	$\leq 0.06 \text{ mg/m}^3$	$\leq 1.0 \text{ mg/m}^3$	$\leq 0.06 \text{ mg/m}^3$	NEN-EN-ISO 10580:2012 Of NEN-EN 16000-9:2016 Of

Ook gietvloeren.				NEN-EN 16516:2017
Exemplary performance	$\leq 0.01 \text{ mg/m}^3$			
4. Verlaagde plafonds, tussenwanden plus akoestisch en isolatie technische materialen.	$\leq 0.06 \text{ mg/m}^3$	$\leq 1.0 \text{ mg/m}^3$	$\leq 0.001 \text{ mg/m}^3$	NEN-EN 16000-9:2016 Of NEN-EN 16516:2017 NEN-EN 717-1:2004 (alleen hout – formaldehyde)
Exemplary performance	$\leq 0.01 \text{ mg/m}^3$			
5. Lijmen en kitten, inclusief vloerlijmen.	$\leq 0.06 \text{ mg/m}^3$	$\leq 1.0 \text{ mg/m}^3$	$\leq 0.001 \text{ mg/m}^3$	NEN-EN 13999-(1-4)-2013 Of NEN-EN 16000-9:2016 Of NEN-EN 16516:2017
Exemplary performance	$\leq 0.01 \text{ mg/m}^3$			

Methodiek

Zie HEA 03 in de beoordelingsrichtlijn voor Guidance Note 22. Deze biedt een overzicht van goedgekeurde alternatieve gezondheidslabels.

Vind daarnaast een whitepaper betreffende 'EU Taxonomy and harmful substances and emissions: the practical application of the DNSH 5 criteria' op deze pagina.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1-2	Testresultaten met een toelichting op de uitgevoerde steekproef, dan wel productinformatie of een fabrikantsverklaring dat de ruimte en/of producten voldoen aan de maximale waarden van Tabel 5.1.
1-2	Resultaten van uitgevoerde tests, dan wel productinformatie en/of een fabrikantsverklaring.
1-2	Productspecificaties bij producten die geen VOS'en bevatten
3	Accreditatie organisatie(s) die analyse doet/doen volgens NEN-EN-ISO/IEC 17025, en onderbouwing aantoonbare ervaring van organisatie/persoon die monsters neemt

Definities

Aantoonbare ervaring

Een persoon die voldoende autoriteit, competentie en kennis heeft van het gebouw om ervoor te zorgen dat alle operationele procedures tijdig en effectief worden uitgevoerd, en die bekwaamheid, ervaring, instructie, informatie, opleiding en middelen heeft om hen in staat te stellen hun activiteiten competent en veilig uit te voeren. In het bijzonder moet deze persoon weten:

- Welke maatregelen moeten worden genomen, inclusief voorzorgsmaatregelen om bewoners te beschermen.
- Welke maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat de controlemaatregelen effectief blijven.

Categorie 1A en 1B carcinogenen

Carcinogene stoffen die detecteerbaar zijn bij de VOS-emissietesten, zoals opgenomen in tabel HEA03.1 en geclassificeerd als categorie 1A en 1B volgens het Globally Harmonised System (2009).

Vluchtige organische stof (VOS) en semi-vluchtige organische stof (SVOS)

Elke organische vloeistof of vaste stof die spontaan verdampt bij de heersende temperatuur en atmosferische druk waarmee het in contact staat (bron: EN ISO 11890). Naast VOS heb je ook semi-vluchtige organische stoffen (SVOS). Dit zijn vluchtige organische stoffen die pas gedurende een langere periode vrijkomen. Deze semi-vluchtige organische stoffen worden opgeslagen in huisstof of hechten zich aan oppervlaktes.

7.8 Geen significante schade | Klimaatdoel 5 – Verantwoorde bouwplaats

Doel:

Het stimuleren van bouwlocaties die op een verantwoordelijke en aansprakelijke wijze worden beheerd.

Origineel criterium EU Taxonomie:

Er worden maatregelen genomen om het lawaai, stof en de uitstoot van verontreinigende stoffen tijdens bouw- of onderhoudswerken te verminderen.

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[MAN 03 Verantwoorde bouwplaats](#), antwoordoptie B

Criteria

1. De hoofdaannemer werkt met een door een derde partij gecertificeerd milieumanagementsysteem dat met de scope de belangrijkste bouwwerkzaamheden omvat. Geaccepteerde systemen zijn:
  - ISO14001
  - EMAS
  - MVO-prestatieladder niveau 3 of hoger
2. Er is een duurzaamheidsmanager tijdens de werkzaamheden op de bouwplaats aangesteld. Die heeft de verantwoordelijkheid om duurzaamheidsdoelen te stellen, en monitort de werkzaamheden conform CN2 om vervuiling of overlast te minimaliseren op de bouwplaats.
3. Verontreiniging door werkzaamheden op de bouwplaats wordt geminimaliseerd. Hiervoor wordt Tabel 12 ingevuld. Om toepassing van de tabel aan te tonen, moet worden aangetoond dat acties worden uitgevoerd en/of hoe aan het doel van de sectie is voldaan (als niet alle acties zijn uitgevoerd).

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Duurzaamheidsmanager	De duurzaamheidsmanager hoeft geen specifieke, losstaande rol te zijn. Er moet een persoon verantwoordelijk zijn gesteld (bijvoorbeeld binnen het projectteam of vanuit de opdrachtgever) voor het behalen van de duurzaamheidsdoelen op de bouwplaats.
CN2	Monitoring duurzaamheidsmanager	Om correcte monitoring te borgen, moet de duurzaamheidsmanager de volgende acties waarborgen: 1. Werkt op de locatie of bezoekt de bouwplaats regelmatig voor frequente monitoring 2. Tekortkoming worden aangepakt en het niet naleven van activiteiten of afspraken worden tot een minimum beperkt. Ook wordt opgetreden wanneer tekortkomingen in de naleving worden geconstateerd. Verslaglegging en rapportage over de voortgang vindt plaats tijdens vergaderingen van het projectteam, door steekproeven uit te voeren.

Tabellen

Tabel 12. Procedures en maatregelen ter voorkoming van verontreiniging door activiteiten op de bouwplaats

Onderdeel	Actie	Uitgevoerd (J/N)
Geluid en trilling	Doel: de impact van geluid en trilling op de omgeving minimaliseren.	
A	Plan werkzaamheden die veel geluidsoverlast veroorzaken, op tijden van de dag wanneer deze het minste overlast voor de omgeving veroorzaken.	
B	Gebruik geluiddempende voorzieningen.	
C	Gebruik geluidsschermen bij activiteiten waarbij schokken en/of explosies voorkomen.	
D	Vermijd transport door woonwijken.	
Luchtkwaliteit	Doel: voorkom emissies van (fijn)stof, NOx of andere luchtvervuiling op de bouwplaats en omgeving.	
A	Minimaliseer emissies van (fijn)stof afkomstig van bouwmaterialen door het gebruik van bedekkingen, deksels, opslag(containers), regelapparatuur en bevochtiging.	
B	Minimaliseer (fijn)stof afkomstig van transport en vervoer door middel van bijvoorbeeld watersproeien indien dit doelmatig is.	
C	Voorkom het (ver)branden van materialen op de bouwplaats.	
D	Plaats stofschermen waar door materiaalbewerking veel (fijn)stof vrijkomt.	
Watermanagement	Doel: voorkom watervervuiling door bouwactiviteiten.	
A	Maak vooraf een drainageplan voor de bouwplaats. Markeer de plaatsen waar het water afstroomt om risico's inzichtelijk te maken (plan kan tijdens de bouw wijzigen).	
B	Indien van toepassing, plan werkzaamheden zo dat ze niet plaatsvinden in perioden met veel regenval. Houd rekening met weer en perioden van het jaar.	
C	Minimaliseer de lengte en steilte van hellingen.	
D	Zorg voor een beschermende bodembedekking om grond te stabiliseren/vast te houden bij hellingen, kanalen en geulen. Bijvoorbeeld door juten matten.	
E	Zorg zo spoedig mogelijk voor beplanting.	
F	Voorkom erosie/ wegspoelen van grond door bezinkvijvers, slibbekken of waterbehandeling.	
G	Scheid vuil- en schoonwaterafvoer.	

H	Zorg voor een adequate drainage.
I	Zorg ervoor dat activiteiten die watervervuiling kunnen veroorzaken, op een afgeschermd plek plaatsvinden, zodat rivieren, oppervlaktewater en waterbronnen niet vervuild worden.
Gevaarlijke stoffen	Doel: voorkom het vervuilen van lokale waterbronnen door gevaarlijke stoffen.
A	Zorg voor een adequate secundaire lekkageopvang voor brandstof en olieopslag. O.a. voor smeer- of hydraulische olie.
B	Zorg voor voldoende training van werknemers voor het omgaan met brandstoffen en chemicaliën en hoe te reageren bij lekkage.
C	Zorg voor een vloeistofdichte ondergrond, daar waar getankt wordt of vloeistoffen worden verwerkt.
D	Zorg voor antilek- en schoonmaakuitrusting. En train werknemers in het gebruik hiervan.
E	Zorg voor sanitair voor alle werknemers.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1-3	Certificaat van het milieumanagementsysteem
2	Kwalificaties van de duurzaamheidsmanager
2	Monitoringsverslaglegging van de duurzaamheidsmanager, van het volgende: - De doelstellingen en werkzaamheden - Notulen van vergaderingen van het projectteam - Constateringen van tekortkomingen, en hoe deze in acties worden omgezet
4	Ingevulde tabel met bewijsvoering

7.9 Geen significante schade | Klimaatdoel 6 – Milieueffectbeoordeling

Doel:

Het voorkomen van schadelijke milieueffecten door het gebouw in de omgeving.

Origineel criterium EU Taxonomie:

De activiteit voldoet aan de criteria van aanhangsel D van deze bijlage.

Zie voor de volledige tekst, inclusief aanhangsels, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

[LE 01 Locatiekeuze en gezonde bodem](#), antwoordoptie E

Criteria

- Er is op locatie een project-mer uitgevoerd, waaruit blijkt of er aanzienlijke milieueffecten op kunnen treden. Indien dit het geval is, zal er een milieueffectrapportage opgesteld moeten worden. Dit is conform wet- en regelgeving.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Vereisten project-mer	De inhoudelijke eisen voor het project-MER staan in artikel 11.16 van het Omgevingsbesluit. Deze eisen zijn een doorvertaling van de Richtlijn 2014/52/EU (de opvolger van Richtlijn 2011/92/EU). Ook effecten op water en biodiversiteit moeten verplicht in beeld worden gebracht.
CN2	Niet beloond in BREEAM-NL	Criterium 1 wordt niet met punten beloond in BREEAM-NL.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
Alle	Een rapport van de milieueffectrapportage (project-m.e.r.) inclusief uitkomst, en indien nodig een milieueffectrapportage, inclusief een verklaring van de opdrachtgever dat aan de bijbehorende wet- en regelgeving is voldaan (conform artikel 11.16 van het Omgevingsbesluit en artikel 5.37 van het Bkl).

7.10 Geen significante schade | Klimaatdoel 6 – Hergebruik van land

Doel:

Het stimuleren van hergebruik van land.

Origineel criterium EU Taxonomie:

De nieuwe constructie is niet gebouwd op een van de volgende elementen:

- a. Bouwland en cultuurgrond met matige tot hoge bodemvruchtbaarheid en ondergrondse biodiversiteit, zoals vermeld in het LUCAS-onderzoek van de EU (voetnoot 579);
- b. Onbebouwd terrein met erkende hoge biodiversiteitswaarde en land dat dient als habitat voor bedreigde soorten (flora en fauna) die op de Europese rode lijst (voetnoot 580) of de rode lijst van de IUCN (voetnoot 581) zijn opgenomen;
- c. Grond die voldoet aan de in het nationale recht opgenomen definitie van bos die in de nationale broeikasgasinventaris wordt gebruikt of, indien die definitie niet beschikbaar is, aan de FAO-definitie van bos (voetnoot 582).

Zie voor de volledige tekst, inclusief voetnoten, de [EU Taxonomie handreiking](#).

Deze eis is in lijn met de volgende credit uit BREEAM-NL Nieuwbouw en Renovatie Woningen 2023:

LE 01 Locatiekeuze en gezonde bodem, antwoordoptie B

Criteria

1. De volledige voetafdruk van de ontwikkeling is gesitueerd op hergebruikt land.

Aanvullingen op de criteria

Referentie	Onderwerp	Omschrijving
CN1	Voetafdruk ontwikkeling	100% van de voetafdruk van de ontwikkeling bevindt zich op een stuk land dat voorheen is ontwikkeld voor industriële-, commerciële-, maatschappelijke bebouwing, woningen en/of vaste infrastructuur.
CN2	Bepalen voetafdruk	De voetafdruk van de ontwikkeling betreft alle vierkante meters op de kavel/het perceel die voor het project aangepakt worden. Dit betekent dus de voetafdruk van alle bebouwing en verhardingen, en nieuw aangelegde groenvoorziening. Gebruikte oppervlakte van tijdelijke voorzieningen voor bijvoorbeeld een tijdelijk kantoor, bouwkeet, parkeren, materiaal- of machineopslag moeten ook meegenomen worden in de berekening van de voetafdruk van de ontwikkeling.
CN3	Hergebruikt land	De volgende categorieën met terreinen (gronden) die natuurwaarden hebben vallen niet onder de definitie van hergebruikt land: 1. Land of 'greenfield' dat eerder bestemd was voor landbouw, bosbouw of natuur- en landschapontwikkeling. Voor land dat bestemd was als bos, wordt de definitie van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) aangehouden: 'Gebieden van meer dan 0,5 hectare met bomen hoger dan vijf meter en een bedekkingsgraad van

		meer dan 10 procent, of bomen die deze drempels ter plaatse kunnen bereiken.’ - Land dat gebruikt is geweest voor mineralenextractie of afvalstort waarbij het landschap naderhand is gerestaureerd. - Groene terreinen in bebouwde gebieden zoals: parken, plantsoenen, scheggen, speel- en recreatieterreinen, sportvelden of volkstuintjes. - Land dat eerder was ontwikkeld maar waarvan de resten van permanente (oppervlakte)structuren (bijvoorbeeld ruïnes) in de loop der tijd zijn opgegaan in het landschap als onderdeel van de ‘natuurlijke’ omgeving. - Onbebouwd terrein met erkende biodiversiteitswaarde en land dat dient als habitat voor bedreigde soorten (flora en fauna) die op de Europese Rode Lijst of de Rode Lijst van de IUCN zijn opgenomen
CN4	Bouwland en cultuurgrond met matige tot hoge bodemvruchtbaarheid en ondergrondse biodiversiteit	Als bestuurlijk gezag de ontwikkellocatie heeft vrijgegeven als bouwgrond en een formele vergunning heeft afgegeven, én de ontwikkellocatie valt niet onder CN3, staat de partij vrij in om er te bouwen ongeacht de mate van bodemvruchtbaarheid en ondergrondse biodiversiteit.
CN5	Uitbreiding bestaande gebouwen	Wordt een bestaand gebouw uitgebreid, dan is het percentage van de voetafdruk van toepassing op het nieuw te realiseren gedeelte. Het bestaande gebouw mag niet worden opgenomen in de berekening.
CN6	Indirecte negatieve invloed	Wordt een bestaand gebouw of de functie door het bouwproject verplaatst naar een andere locatie met niet hergebruikt land, dan is er sprake van een indirecte negatieve impact. Dit is onwenselijk omdat er dan alsnog op niet hergebruikt land wordt gebouwd. In dit geval moet men het project beoordelen op grond van het landgebruik van het gebouw dat wordt verplaatst.

Bewijsmateriaal

Criteria	Opleverfase
1	Een situatietekening inclusief het nieuwe gebouwen en tijdelijke gebouwen
1	Fotomateriaal en de omschrijving van de bouwlocatie ter visuele ondersteuning
1	Indien van toepassing: - Het vigerende gemeentelijke bestemmingsplan en, indien deze ten behoeve van het bouwproject is gewijzigd, het voormalige bestemmingsplan van voor deze wijziging - Een provinciaal streekplan van de Provincie (of gelijkwaardig) waaruit blijkt welke status de bouwlocatie heeft
1	De BREEAM-NL Assessor controleert of het gebouw is gerealiseerd binnen de oppervlakte hergebruikt terrein
1	De BREEAM-NL Assessor behoudt het recht om Aanvullende bewijsvoering te vragen waarmee wordt aangetoond dat de bouwlocatie langer dan 10 jaar binnen de grenzen van het bestemmingsplan valt

Dutch
Green Building
Council

DGBC.nl

**Dutch Green
Building Council**

Benoordenhoutseweg 46-13
2596 BC Den Haag

+31 (0)88 55 80 100
info@dgb.nl

DGBC.nl